

MESERIASUL AZ IPAROS DER GEWERBETREIBENDE

MUNKAADÓK LAPJA

Erdély és Bánság kis- és középparas-
sainak hetilapja. — Az Ipartestületek
Szövetsége, az aradi Iparos Önkös, az
Ipari Szindikátusok, a Romániai Epi-
tómesterek Szövetsége és a Timisoarai
Vendéglősök és Kávésók Ipartestülete
hivatalos lapja. Egyesülve a timisoarai
„Az Iparos”-sal és a „Fodrász Újság”-
gal.

„Tiszteld a tisztas
ipart!”

Conferința Internațională a Muncii

Discursul d-lui subsecretar de stat Valeriu Român

D. Valeriu Roman, Subsecretar de stat la ministerul muncii a ținut ieri la Geneva o interesantă conferință despre stările muncitorești și problema somajului în țara noastră, din care redăm următoarele:

În România în raport cu volumul activității naționale și cu cifra populației, numărul șomerilor este destul de redus. La o populație de 19 milioane suflete și la un venit național de 993 miliarde lei, numărul șomerilor, intelectuali și manuali, în anul 1934 și 1935 până la 15 Mai, nu a trecut cifra de 25.000 inși.

CE FEL DE ȘOMERI AVEM

În domeniul muncii manuale, șomajul, cu consecințele lui, se atenuiază prin faptul că aproape totalitatea muncitorilor necalificați, sunt țărani din împrejurimile instalațiilor unde sunt angajați. Aceștia, în caz de lipsă de lucru, se retrag la bunurile lor țărănești, unde pot să reziste, cu exigențele lor minime, până la o reangajare. Pe de altă parte avem nu număr considerabil de muncitori calificați — cetățeni străini, pe cari, treptat, îi îndepărtăm pentru a face loc brațelor de muncă naționale.

Principalele cauze ale șomajului redus în domeniul muncii manuale sunt, aversiunea pe care o are țărâna noastră față de îndeletnicirile industriale și comerciale și prosperitatea majorității ramurilor de industrie, grație politicii autarhice, la care este constrânsă România în urma generalizării acestui regim economic.

Cu toată lipsa de rentabilitate a agriculturii, despre șomaj agricol nu putem vorbi, grație împroprietăririi generale în urma căruia proletariatul în acest domeniu a dispărut cu desăvârșire. Iar fărâmițarea proprietății rurale e deocamdată oprită prin exodul țărânilor spre orașe, cari la noi sunt în plină dezvoltare.

Putem să afirmăm că la noi nu șomajul propriu zis bântue, ci limita inferioară extrem de redusă a câștigului, în toate domeniile economiei naționale. Nu existența individului este amenințată, ci progresul, de care noi, ca popor rămas în urmă, avem mare nevoie.

ASIGURARILE MUNCITOREȘTI

Împrejurările specifice ale țării noastre ne-au împus ca, cu prilejul unificării regimului de asigurări pe întreaga țară să realizăm un număr redus de specii de asigurare, cum sunt cele de boală, externitate, accidente, deces și numai în parte bătrânețe. Tânăra instituție nu o putem complica cu asigurarea pentru șomaj, făcând ca punerea în practică să devină extrem de dificilă. Idealul nostru este însă să realizăm și această ramură de asigurări, cu mijlocul cel mai demn și eficient de a înlătura consecințele dezastruoase ale șomajului. Avem însă un serviciu de asistență destul de bine organizat și care dă rezultate satisfăcătoare.

În fruntea acestui serviciu stă un Comitet Central, prezidat de Ministerul muncii și în mâinile căruia se centralizează întreaga problemă a șomajului, sub toate aspectele lui. Acest comitet este servit de 54 Comitete locale, prezidate de primarul com. respective. Toate aceste comitete sunt compuse din funcționari, elemente patronale și muncitorești.

Ajutorul se dă de preferință în natură, prin depozite și cantine, și apoi în bani, celor indicați de birourile de triaj.

În lipsa unei legi, toate contribuțiile la fondul general al șomajului, sunt facultative. Acest fond se compune din subvenția comunelor, județelor și a Statului, cotizația de 1 la sută (în părți egale patroni și salariați) asupra tuturor salariilor plătite de întreprinderile industriale și comerciale și orice alte donațiuni. Contribuțiile pot fi în natură sau în bani.

Evident, sistemul asistenței, prin natura lui e neîndestulător și poartă peceta mizeriei, care umilește. Dar acolo unde șomajul nu a luat încă proporții mari, poate fi util și ține locul unui sistem mai bun, până la realizarea acestuia.

Ministerul muncii, prin legea din 1921, a creiat birouri de plasare județene care au atins numărul de 35, până la sfârșitul anului 1934. De la 1 Ianuarie — 31 Decembrie au fost plasate 93.000 persoane.

Din portofoliul Ministerului Lucrărilor Publice s'a cheltuit în exercițiul 1934—1935, suma rotundă de un miliard lei. Iar pentru exercițiul 1935—1936 e prevăzută până azi suma de 700 milioane lei. Din miliardul anului trecut o treime s'a întrebuințat pentru hrana populației dela nord care nu a avut nici recoltă și nici prilej de muncă din cauza stagnării exploataților silvice.

Asupra angajării obligatorii a șomerilor la lucrările contractate de stat, județe și comune, dispune un jurnal al Consiliului de miniștri din 10 Iunie 1931. La orice lucrare cota parte a șomerilor angajați este de minimum 35 la sută.

DURATA MUNCII

Durata muncii la noi e de 8 ore pe zi, în temeiul unei legi din 1928. Altă reglementare legală nu avem. Prin convenția părților însă spre evitarea șomajului în unele întreprinderi s'au redus la unu din următoarele trei sisteme: s'au redus orele de lucru, s'au redus zilele de lucru pe săptămână sau s'a întrebuințat sistemul rotațiunii. În toate aceste sisteme s'a redus însă și salariul muncitorului.

O reducere a duratei muncii cu menținerea cuantumului salariului la noi nu s'a putut realiza. Aceasta depinde de reducerea altor cheltuieli de fabricație, altfel ajungem la scumpirea produselor.

România ca să-și poată crea o industrie, cât de modestă a trebuit să recurgă la regimul protecționist, sub dublul aspect, de excludere sau îngreunare a concurenței celor dinafară și de sprijinul moral și material celor dinauntru. Sprijinul a fost general și a creiat unele industrii cari cu greu se pot menține în lipsa condițiilor de dezvoltare. În prezent Ministerul de Industrie și Comerț pregătește un nou regim al industriei, bazat pe următoarele principii: a) sprijinul nu se acordă decât industriei care are condiții favorabile de a se dezvolta; b) noi întreprinderi numai în baza unei autorizațiuni se vor putea înființa; c) cartelurile vor fi reglementate ca să nu ducă la scumpirea nemotivată a produselor.

Cea mai dificilă problemă pentru stat este azi aceea a finanțelor. La noi finanțele sunt piatra de încercare pentru toate guvernele cari se succed.

Totuși din toamna anului 1933, guvernul nostru a luat o serie de măsuri tocmai în vederea unei redresări economice, măsuri cari au dat rezultate bune.

În sfârșit, pe planul organizării internaționale, guvernul nostru face eforturi uriașe pentru a activa comerțul exterior, chiar în vederea potențării producției. România cu valuta ei slabă nu-și poate permite luxul unei balanțe comerciale pasive. Sperăm că ridicarea calitativă a produselor noastre, convențiunile comerciale, eforturile de a face față plăților externe, ne vor pune în situația de a crea un nou instrument de prevenire a șomajului. Iar pe planul internațional va avea o urmărire salutară prin organizarea și intensificarea consumației, care este singura bază solidă a intensificării producției.

ȘOMAJUL INTELECTUAL

Câteva cuvinte trebuie să spunem despre șomajul intelectual, care pentru noi poate să devină o gravă problemă de stat, și aceasta din două motive:

Numărul titraților crește. Azi avem 39.000 studenți la toate școlile superioare.

Guvernul a fost nevoit să păsească energic, la reducerea funcționarilor publici, cari reprezintă un număr exagerat pentru nevoile Statului. Primă măsură e interzicerea pentru un an prin legea bugetară a tuturor numirilor în funcțiuni publice.

Pentru înlăturarea acestui rău, în afară de măsurile generale pentru creșterea de posibilități de angajamente, guvernul nostru a luat două măsuri:

Organizarea de servicii pentru orientarea profesională, pe lângă Camerele de muncă și reducerea numărului studenților la școlile superioare și universități dupe posibilitatea absorbției în funcțiunile publice și private și în cariere libere.

Noi suntem un popor tânăr în istoria modernă a Europei. Modernizarea statului până în cele mai mici amănunte, e o operă anevoioasă. Totuși în ultimii 7 ani România a progresat cu pași giganti. Aceasta grație sensibilității poporului nostru pentru toate problemele social-economice.

Ne dăm cu toții seama că problema șomajului e piatra de încercare a tuturor regimurilor azi în vigoare. Dacă nu o vom putea stăpâni, valurile irezistibile ale haosului vor da peste noi.

Sonkisem kötelezhető az önkéntes játékonysági bélyegek megvételére.

Az önkéntes játékonysági bélyegek, (sinistrați tuberculosi) miatt országsszerte panaszok vannak, mert dacára a miniszter nyilvánosan tett kijelentésének, hogy a hivataloknak tilos ezeket a bélyegeket rákényszeríteni a közönségre és csak aki önként akar ezekkel adakozni, veheti meg, mégis a pénzügyi hivatalok és a rendfenntartási hivatalok a hozzájuk forduló közönség megkérdezése nélkül egyszerűen felragasztják elég magas tételekben a különböző bélyegeket és ezek fizetése nélkül nem szabadulnak a felek.

Különösen súlyos és káros ez azokban az esetekben, amikor a fél amugy is közterhekkel ró le; adót fizet, személyzeti kimutatásokat nyújt be, vagy a neki járó kifizetéseket keserves küzdelmek után kiverkedte és mindezek mellé megterhelik a bélyeg-játékonysággal is.

Teljesen jogosulatlan a játékonyságnak ez a kikényszerítése azóta főleg, amióta ebben az évben 2 százalék új additionális adót hoztak be éppen az egészségügyi költségekre.

Miért nem jut anyaghoz a belföldi vasfeldolgozó ipar?

Románia gazdasági politikájának fathatatlanságát semmi se bizonyítja jobban, mint az a körülmény, hogy ez a látszólag az iparnak kedvező gazdasági politika, a valóságban csak egyes iparvállalatoknak kedvez, csak néhány kiváltságos iparüzem érdekeit szolgálja. Ugyanakkor pedig a hazai feldolgozóipart valósággal egzisztenciájában támadja meg.

A román feldolgozóipar már hónapok óta nem bírja vasúti szükségletét fedezni. Februári rendeléseit legjobb esetben júliusban fogja a „Socomet”, azaz a romániai vaskartel eladási irodája leszállítani. A feldolgozóipar türelme azonban már fogytán van és nem hajlandó tovább várni. Ezen ezért annak képviselői Manolescu-Strunga ipar- és kereskedelemügyi miniszter sürgős közbelépését fogják kérni, hogy a szükséges vasmennyiséget azonnal és vámentesen behozhassák külföldről, mivel a belföldi vasművek egyáltalán nem képesek az ország szükségletének zavartalan fedezésére.

A kormány gazdasági politikája valóban teljesen érthetetlen. Ha Manolescu-Strunga például az ármaximálás érdekében ösztönöz fáradozik, miért tűri, hogy a „Socomet”, illetve a belföldi vasipar, a vas-, lemez- és a huzalárakat teljesen indokolatlanul felemelje? Nemzetgazdasági szempontokból súlyos károkat okoz, hogy a feldolgozóipar hónapokon keresztül ne juthasson a szükséges nyersanyaghoz.

Senki sem veheti tulajdonképpen rossz néven, ha a feldolgozóipar minden erejével azon fáradozik, hogy a kereslet emelkedését kihasználja, aminek közvetve maguk a fogyasztók is hasznát vennék, de a feldolgozóiparra nézve nagy előnyül járna.

Ismét bebizonyult, hogy a belföldi vasipar nem képes fedezni az országos szükségletet. Mielőtt a kereslet kissé fellendül, a piaci hónapokon keresztül áru nélkül állna, ha a külföldi vas behozatala megszűnne.

A hazai vasművek minden erőlködése dacára már hónapok óta nagy hiány észlelhető a piacon, aminek egyszerű magyarázata, hogy a vasműveknek bizonyos állami szállításiak voltak, melyek következtében a magánmegrendeléseket nem tudták leszállítani. Ha történetesen az állami beruházások nagyobb méreteket öltenének, bekövetkezne az a helyzet, hogy a feldolgozóipar és a kereskedelem egyáltalán nem juthatnának áruhoz, ha a jelenlegi gazdasági politika addig véget nem érne.

NEM RENDES TAG.

„Iszik, mint egy kefekötő”, — mondja a közmondás. Érthető ezek után, hogy általános feltűnést keltett, amikor híre járt, hogy egy népszerű erdélyi szakmabeli mester belépett az „Antialkoholista Egyesület”-be. Akadt valaki, aki nem ült fel a hírességének és kutató expedíciót indított a fentebb említett szakmabeli kartárs után. Egyik vendégül barátságos és otthonias kethelyiségében búkkant végül rá és nagy csomó üres üvegre, a melyek mesterünk asztalán sorakoztak.

— Beléptél, vagy nem léptél? — kérdeste tőle mosolyogva.

A kefekötő magasra emelt pohárral válaszolt: — Beléptem, de egyelőre még csak levelező tag vagyok.

Hatázmillió lejellel felemelik az iparvállalatok ipari visszacsámítolási hitelét

A Cărentul értesülése szerint a Nemzeti Bank intézkedett, hogy körülbelül 500—600 millió lejellel emelje a romániai iparvállalatok ipari visszacsámítolási hitelét. Ha a félmilliárdos új ipari hitelt ténylegesen folyósítani fogják, úgy a romániai termelőipar olyan effektív támogatást kap, ami komoly fejlődésre ad lehetőséget.

Az iparvállalatok körében érdeklődéssel várják, hogy a Nemzeti Bank ipari hitelének terve mikor kerül tényleges megvalósításra?

Kis pincérek és kis szakácsok vizsgálja a magyar fővárosban

Napokban tartották meg a budapesti szállodás és vendéglős szakiskola évről évről az egyik felsőkereskedelmi iskola tornatermében.

A tornaterem végében hosszú zöld asztal. Ott ül a bizottság közepén Marechich Ottó, a Dunapalota vezérigazgatója, tőle balra Gundel Károly, jobbra Malosik Ferenc, az ipartestület elnöke. Kritsfalussy dr. ennek az Európahírű szakiskolának az igazgatója a pódiumon áll, ő dirigálja a mozgalmass vizsgát.

Szép sorba rakott székeken ülnek a fiúk. Cíviltben, fehér kuktaruhában, tornyos sapkával a fejükön, vagy boy-egyenruhában, úgy, ahogy a szállodából szaladtak át vizsgázni.

A hosszú zöldterítő asztal előtt egy gáz-takaréktűzhely áll; ez is taneszköz, éppen úgy, mint a tábla, amelyre a fiúk francia menülapot szerkesztenek. Hibátlanul ír mind. Kitűnően felelnek. A terem közepén fehérre terített asztal, mindenféle jókka. Csodálatosan díszített torták, hideg húsok, szendvicsek. A kis kukták sütötték. Remekeltek.

Sok nézője van a vizsgának. Szülők, rokonok. Ott ülnek a vendégek fenntartott helyén és drukkolnak a kis szakácsokért.

És öreg szakácsok, a híres pesti vendéglők-ből nézik, mit tudnak a fiúk, akiket mégis csak ők nevelnek. És a boyok, akikért a szobafőnök ur drukkol.

Molnár ur, a Dunapalota főportása a Ritz-boyokat figyeli. Itt van a Hungária portása is és a Vadászskúrté. A főurak is eljöttak, a pesti kávéházakból. Mint ellenőrző bizottsági tagok szerepelnek: figyelik a terítést.

Megkezdődik a vizsga. Marechich vezérigazgató-mond beszédet, s a fiúk csendben, meghatótan hallgatják, a vezérigazgató ur érti a mesterségét. A fizika az első tárgy, majd rákerül a sor a kémia.

A tanár urak a széksorok között járnak, úgy feleltetik a fiukat. Az egyik gyerek aranygombos kék uniformisban az egyszerű gépet definiálja. Okosan, értelmesen felel. Egy kis kukta áll fel. Kitűnő kémikus.

A német vizsgán az egyik fiú, kis beszédet tart. Köszönetet mond az ipartestületnek, az igazgatónak és a tanároknak. Persze németül. A beszéd kifogástalan, megtapsolják. Aztán a francia vizsgára kerül a sor.

A francia vizsgát éppen akkor kezdik, amikor megérkezik a budapesti francia követség egyik attaséja. A franciáktól sok ajándékot, szak-könyveket kap az iskola. A követségi tisztviselőt Marechich vezérigazgató üdvözlé franciául. A fiúk és a vendégek megtapsolják. Aztán két utolsó éves fiatalember franciául beszélget. Az egyik a portás, a másik a vendég.

A vendég azt mondja: — Szép Dunára néző szobát szeretnék a második emeleten.

A portás meghajol. — Igen uram, nagyon szép szobánk van, az ára mindössze husz pengő...

A vendégek nevetnek. A fiúk kitűnően értik a mesterséget, s jól beszélnek franciául.

Az új pincérek vizsgájára kerül a sor, asztalt kell teríteniük. Meg sem csörrennek a poharak, a kések, a tányérok és csodálatos díszében már készen is áll a hófehér abroszon ezüsttel terített asztal. A bizottság is tapsol. És tapsolnak a nézők között az öreg főpincérek.

A borászattól is jól felelnek a fiúk, s a többi tantárgyaktól is. A bizottság meg van elégedve.

Végül bemutatják az új szakácsok produkcióját. Nagy sikerük van a hideg húsoknak, a szendvicseknek és a tortacsodáknak. Az egyik fiút Gundel Károly megdicséri.

A kis kukta elpirul a dicsérettől.

És egy öreg szakácsnak a nézők között könnyes lesz a szeme.

Nemzetközileg is be kell jegyeztetni a védjegyet

Az illovi törvényszék érdekes elvi döntése egy védjegyperben.

A márkavédelem ügyében igen érdekes per folyt le az elmúlt héten az illovi törvényszék előtt. A védjegyvédelemre vonatkozó nemzetközi egyezmény alkalmazásáról volt szó, amely körül jogvita keletkezett.

Egy bécsi cég, amely „Voith” néven van bejegyezve, egy galati cég ellen indított pert, védjegybitörés miatt, azon a címen, hogy az alperes jogtalanul használja a bécsi cég védjegyét, amely a felperes cég nevére, a bécsi Kereskedelmi és Iparkamarában, már évtizedek óta be van jegyezve.

Az alperes azzal védekezett, hogy a felperes cég most részvénytársaság és a védjegyet nem ez a cég szerezte meg, hanem az elődje, bizonyos Voith nevű gyáros, aki mint egyéni cég szerepelt. Ilyenformán nem lehet a tisztességtelen versenyről szóló törvényt alkalmazni, mert a tisztességtelen versenyről szóló törvény 5-ik cikkulusa, de az osztrák védjegy törvény 9-ik cikkulusa is azt írják elő, hogy amennyiben valamely védjegyet az eredeti tulajdonos másra ruház át, köteles az ezt három nap alatt a saját nevére átjegyeztetni. Ez a jelen esetben nem történt meg.

Ezenkívül a felperes cég a párisi nemzetközi egyezmény szerint köteles lett volna védjegyet Franciaországban is bejegyeztetni, attól az időponttól számított négy hónapon belül, amikor a saját országában bejegyezték a védjegyet. Sőt, a madridi nemzetközi egyezmény értelmében be kellett volna azt jegyeztetni a berni nemzetközi védjegynyilvántartó hivatalnál is.

A törvényszék elfogadta az alperesi védekezést és elrendelte a bizonyítást arra vonatkozóan, hogy a felperes cég eleget tett-e a nemzetközi egyezményben előírt formalitásoknak. Ez a bírói döntés rendkívül fontos a védjegy tulajdonosok számára.

Nem elég az, ha Romániában bejegyeztetik a védjegyet, gondoskodniuk kell a nemzetközi bejegyzésekről is, mert különben nem találhatnak védelmet a legbrutálisabb védjegybitörőkkel szemben sem.

FELHIVÁS KERINGŐRE.

— Ha most nem lennék itt, biztosan esőköldöznék!

— Szemtelen kölyök, nem takarodsz ki azonnal?!

Nemcsak külföldön, hanem belföldön is be kell jegyeztetni a szabadalmakat.

A Filt cipőüzem egy speciális szabású szandálcipőt hozott forgalomba és ennek a szabását szabadalmaztatta. A szandált azonban más cégek is gyártották Oradeán és ezek egyikét a Filt cég feljelentette tisztességtelen verseny címen. A tárgyalás alkalmával a felperes cég bejelentette, hogy az oradeai cipész mögött egy aradi cipőgyár áll, és ezen az alapon az aradi cég ellen fordult, kérte a vád alá helyezését és százezer lei kártérítés megítélését.

A felperes beigazolta, hogy a szabadalom az International Patent Uniónál már évekké elzött be volt jegyezve. Miután azonban ennek a szövetségnek Románia nem tagja és a Filt cégnek Romániában nem volt bejegyezve szabadalma, a bíróság ezen az alapon utasította el keresetét.

Ebből azt a következtetést kell levonni, hogy nem csupán a nemzetközi szabadalmi hivatalnál, hanem belföldön is be kell jegyeztetni a szabadalmat.

RUHAVASARLAS.

— Nagyságos asszonyom, ezt a mályvaszintit ruhát ajánlhatom, jól illik sápadt teintjéhez.

— Ugyan kérem, én nem is vagyok sápadt, csak a ruha árának hallatára sápadtam el.

Hogy intézkednek törvényeink a részegség ellen

Részben a rendes bíróságok, részben a szeszmonopól elé tartozik a nótorius részegeskedők ügye.

A ma érvényben levő szesz törvény a 207. sz. szakasza első bekezdésében a következőket tartalmazza:

„bárki, akit ittas állapotban találunk, akár az utcán a közönséget zavarja, akár nyilvános helyen, vagy berugva veszekedést idéz elő, vagy rendetlenkedik, 100 lejtől 500 lejtig büszkölhető meg. Ugyanazon évben történő visszaesés esetében a büntetés megkétszerezhető”.

Ugyanez a szakasz a második bekezdésben azt mondja, hogy:

„további visszaesés esetén a pénzbüszkölés mellett még három napi elzárásra ítélhető, ezenkívül elrendelhető a vétke felváltása a részeges kimutatásába, amely azután ki-függesztendő még a szomszédos községek községházán is.”

A fentemlített szakasz rendelkezéseivel kapcsolatosan, a szeszgyedárusító vezérigazgatósága 15.827/1935 szám alatt körlevelet intézett a pénzügyigazgatóságokhoz, amelyben utal arra, hogy a Semmitőszék II-ik tanácsának döntése folytán az említett törvényszakasz első bekezdésébe ütköző kihágás a szeszgyedárusító vezérigazgatóság hatásköre alá tartozik és csak a második bekezdés tartozik a járásbíróságokhoz. Ennek fogva elrendeli, hogy azonnal felfektesse egy kimutatást az összes pénzügyigazgatóságok, amelyben mindazok betűsorrendben felveendő, akik a szakasz szerint kihágást követtek el.

Valahányszor ilyenmő kihágásra vonatkozó ügyiratot terjesztenek fel a szeszgyedárusító vezérigazgatóságokhoz, mindannyiszor megjelendő, hogy az illető ellen hányadszor történik eljárás, valamint az eddigi jóváhagyott jegyzőkönyvek száma és kelte is. Ezek az adatok azért szükségesek, hogy jogerős visszaesés esetében az eljárást a megfelelő fórumokhoz tegyék át, valamint szükségesek ezek az italmérési engedélyek kiadásánál is.

MINDEN KÜLÖN ANZIKSZ HELYETT.

Altitól egy Görögországban üdülő nagykereskedő írta a napokban a fiának:

„Kedves fiam! A tuloldali kép azt a híres sziklát ábrázolja, amelyről a spártaiak rosszul sikerült gyerekeiket a mélységbe dobták. Bárcsak itt volnál. Csókol atyád.”

Kereket oldott a pénztár tartalmával az Aiud-i munkáspénztár főnöke

Pár nappal ezelőtt az Alba-Iulia-i betegsegélyző pénztár főnöke hivatalos vizsgálat megejtésére Aiud-ra érkezett. Az Aiud-i betegsegélyző pénztár hivatalnokai sajnálattal jelentették, hogy a főnökönök, Tripsa Stefan nem jött fel az irodába, de egy levelet meg egy köteg kulcsot küldött a főnök számára. A betegsegélyző pénztári főnök azonnal és megdöbbenéssel vette tudomásul, hogy Tripsa a pénztár 39.700 lejnyi tartalmával megszökött a városból. A megtévedt hivatalnok tragikus hangú levélben hozta végzetes tettét föltétele tudomására és szerencsétlen körülményeivel mentette magát. Ugyanakkor igéri, hogy tisztázza fogja magát.

Tripsát a városban csendes, megbízható embernek ismerték és ezért nagy meglepetést keltett mikor nyilvánosság elé került szökése. A városban azt rebesgetik, hogy bonyolult szerelmi ügybe keveredett, ami minden pénzét elvitte és ezért kellett a közpénzekhez nyulnia. Az iparos és kereskedőtársadalomban a sikkasztás híre nagy elkeseredést keltett, mert attól tartanak, hogy a büns hivatalnok a munkásoktól felvett pénzüsségeket nem mindig könyvelte el. Az Alba-Iulia-i központ most általános könyvvizsgálatot tart, hogy megállapíthassák a pontos hiányokat. Tripsa Stefan ellen az ügyészségen feljelentést adtak be, amelynek alapján körözolevelet bocsátottak ki ellene.

Mit ír elő a most végrehajtásra kerülő új szövetkezeti törvény

Négy központban szervezik meg a szövetkezeteket és széleskörű autonómiát nyújtanak nekik. — Az állam mentesülni akar a szövetkezeti mozgalom ellenőrzésével járó súlyos terhektől. — Kivételes kedvezményeket kapnak az új szövetkezeti központok, hogy meg tudjanak állni a maguk lábán.

A szövetkezetek és a közmunkák

Az új szövetkezeti törvény, amelyet ez év márciusában léptettek életbe, központosítani igyekszik a különféle célkitűzésű szövetkezeteket. Ennek értelmében az országban működő hat szövetkezeti unió közgyűlésre hívta össze tag-egyesületeit, amelyen

arról kell döntenők, hogy az új törvény alapján folytathatják-e működésüket, vagy sem.

Az új törvény ugyanis mindenekelőtt azt célozza, hogy az államot mentesítse a szövetkezetek fenntartásával és ellenőrzésével járó terhektől, amelyeket következképpen maguknak a szövetkezeteknek kell vállalniok. Ennek ellenében a szövetkezeti mozgalom megkapja az autonómiát és stabil jogi helyzetbe jut, amely a további fejlődést biztosítja.

Az általános elgondolás az, hogy a szövetkezeti mozgalom különböző ágainak megszervezésére négy központi szervezetet létesítenek, amelyek delegátusai képezik majd azután a szövetkezeti központot. A szövetkezetek adminisztratív ügyeinek központosítására külön alközpontot létesítenek, amely átveszi az Oficiul National al Cooperatiei (Országos Szövetkezeti Hivatal) hatáskörét.

Külön alközpontba tömörítik a termelési és értékesítési szövetkezeteket, amelyeknek eddig nem volt ilyen szervezetük.

A harmadik alközpont a fogyasztási szövetkezeteké lesz, amely hasonlóképpen nem létezett eddig. És mindezen szövetkezeti ágak működését a szövetkezeti bankközpont fogja finanszírozni.

Ennek a négy alközpontnak a megszervezése most van folyamatban. Hír szerint, az eddigi rendszertől eltérően és a nemzeti parasztpárttal tör-

tént elvi megállapodás értelmében a szövetkezeti alközpontok nem lesznek többé politikai jellegű testületek és mindegyik élére kerülő 7 tagú vezetőségben nemcsak a kormánypart megbízottai fognak helyet foglalni, hanem más politikai színezetű szövetkezeti szakembereket is ki fognak nevezni.

Eleinte arról volt szó, hogy ezek a tanácsok még júniusban megalakulnak, de mert a régi törvény alapján létező tartományi központok közgyűlései még nem zajlottak le mind, valószínűleg csak júliusban kerül sor az országos szövetkezeti központ megalakítására.

Az új alapon megszervezett szövetkezeti központok nagyszabású gazdasági programot kapnak és egész sereg kedvezményt, amely ennek a programnak a megvalósítását elősegíti. Többek között szó van arról, hogy

a közszállításoknál ezentul nem fognak az összes szövetkezetek külön-külön ajánlatot tenni, hanem a központ veszi át és osztja szét a tagjai között a különféle közmunkákat, vagy szállításokat,

mint ahogy a szükséges nyersanyagokat is közösen szerzi be és a magánfogyasztásra előállított árukat is közösen hozza forgalomba.

Általában a termelő és értékesítő szövetkezetek központja lesz a jelek szerint az új szövetkezeti mozgalom központi vállalata, amely előreláthatóan erős versenytársa lesz a magánjellegű vállalkozásoknak. Így például arról értesültünk, hogy a gabonaértékesítést és a hadsereg gabonaellátását a kormány elveszi az export-importszövetkezetek központjától és átadja a termelési és értékesítési szövetkezetek központjának.

PRECAUTIE DUHOVNICEASCA.

Icoana, ce se află pe altarul unei biserici din Berlin, este acoperită cu o pânză, de câte ori se oficiază o căsătorie. Icoana învelită poartă pe frontispiciu următoarea inscripție, în litere de aur:

„Iartă-i Doamne, că nu ştiu ce fac!”

Az Universul éles támadása a munkaügyi kisanthant létesítése ellen.

Az Universul írja:

A nemzetközi munkaügyi konferencia genri tanácskozásai előtt Valer Roman miniszter több nyilatkozatot adott a sajtónak s kijelentette, hogy indítványozni fogja egy munkaügyi kisanthant létesítését.

Csak még ez hiányozna! Ezért halnak éhen munkásaink? Ezért nincsenek kórházaink? Ezért áll csőd szélén a munkásbiztosító? A munkaügyi kisanthanttal minden rendben lesz!...

Azt mondja Valer Roman: „támogatni fogjuk a belföldi munkásokat, de igyekezni fogunk kicserélni a speciálistákat”. Hogyan értjük ezt? Lehet-e a nemzeti munkát úgy szolgálni, hogy idegenből hozunk szakembereket? Így is panaszkodunk az idegenek miatt, de mi lesz majd, ha a kisanthant ilyen tervet fog megvalósítani a jövőben?

Egyéb célja is volna ezzel a miniszternek. Egységesíteni szeretné a munkásbiztosítót a kisanthant keretében. Ez azonban csak a nemzetközi munkaügyi hivatal ellenőrzése alatt volna lehetséges. Tehát? Nem tudja Valer Roman, hogy ez mit jelent a valóságban?

Érdekes szociáldemokrata állásfoglalás a nemzeti munka védelme ügyében.

A „Viitorul” írja: A szociáldemokrata-párt vezetősége néhány napja megbeszélést tartott Bucarestben, melybe a vidéki kiküldötteket is bevonták. Többek között a munkanélküliség kérdésével is foglalkoztak s olyan határozatot hoztak, mely jó leckét ad ebben a kérdésben.

Arra kérték a kormányt, tegyen meg mindent az idegen elemek behozatala ellen, kik a tőzgyökeres elem terhére elhelyezést keresnek. A nemzeti munka védelméről szóló törvény intézkedéseinek alkalmazása során néhány politikus tiltakozást jelentett be ez ellen. A kormányt azzal vádolták, hogy elkedvetleníti az idegen tőkét s tulszigorúak a büntetések.

A szociáldemokrata-párt, melyet nem lehet reakciónak mondani, maga ad leckét azoknak, akik a nemzeti munka védelméről szóló törvény alkalmazása ellen szót emeltek.

Számoljanak el tehát a szociáldemokratákkal. A nemzeti munka védelméről szóló törvény a román munkát segíti és a végzett román elemet támogatja, amit csak a rosszhiszeműek nem akarnak elismerni.

BÉKE ÉS IGAZSÁG.

Voltaire egyik francia kastélyban nagyszabású képszőnyeget látott, melyen a békét jelképező nőalak megcsókolja az igazságot jelképező nőalakot.

— Örökre bucsuznak egymástól, — jegyezte meg a tréfálkozás nagymestere.

Jogesetek a kisipar köréből

Nem évül el három esztendő alatt a ki nem adott szabadság címén előálló kártérítési követelés

Az aradi törvényszék harmadik szekciójának érdekes elvi döntése.

Egy munkás az alkalmaztatásból való kilépése után több mint három esztendővel ki nem adott szabadság címén járó kártérítésért pert indított volt munkaadója ellen. A munkaadó arra hivatkozott, hogy mivel felperesnek a munkából való kilépése óta több mint három esztendő telt el, felperes követelése alaptalan, mert az ügy elévült.

A bíróság megállapította, hogy a munkaiügyi szerződésről szóló törvény szövegében nincs megemlítve, hogy a meg nem adott szabadság után járó kártérítési követelések is elévülnek három esztendő alatt. Megállapította, hogy erre vonatkozólag nem alkalmazható az a szabály, amely a fizetésekre vonatkozólag tesz említést az elévülésről. Miután a munkaiügyi szerződésekről szóló törvény speciális törvény és mint ilyen szigorúan szövege szerint értelmezendő, a munkaadó kifogását alaptalannak minősítette a bíróság és a keresetnek helyt adott.

A munkaiügyi szerződésekről szóló törvény értelmében a fizetés címén, vagy más címen járó munkabér-követelések három esztendő alatt elévülnek a törvény 73-ik szakasza értelmében. Ez a szakasz azonban, mint a fenti döntés igazolja, nem vonatkozik a ki nem adott szabadság után járó kártérítésre.

Kötelezhető-e az éthordó pincér italok fölszolgálatára is?

Érdekes jogeset egy igen bonyolult munkaperben, amely jogi minősítést ad a vendégiparban szokásos téli kényeztetőszabadságok minősítésére is.

A döntést 141—1934. sz. alatt az aradi munkabíróság hozta.

Az alábbi jogesetben szereplő éttermi alkalmazott mint éthordó teljesített szolgálatot. Egy vasárnapi estén a főpincér mint az üzem vezetője utasította előbb említett éthordó pincért, hogy mivel az italhordók közül többen hiányoznak, ezen az estén italt is hordjon fel. A pincér nem engedelmeskedett az utasításnak, kijelentve, hogy azt a maga számára lefokozásnak tartja. A főpincér ekkor kijelentette, hogy az ellenkező munkás semmiféle munkát ne végezzen. Közben bejött az üzletbe a tulajdonos is, akinél a pincér a főpincér ellen panaszt tett. A tulajdonos utasította a pincért, hogy végezze csak a rendes napi munkáját. Amikor a pincér dolgozni kezdett és ezt a főpincér észrevette, rászólt, hogy azonnal hagyja abba a munkát, ha nem tartja magát az előbbi utasításhoz. A pincér ekkor levette munkaruháját és a tulajdonos feleségének jelenlétében eltávozott a munkahelyről. A tulajdonos, aki a konfliktus folyamán ismét nem tartózkodott az üzemben, csak másnap értesült az esetről, amikor is kiadta az elbocsátott pincér munkakönyvét.

A fenti előzmények után az elbocsátott pincér két heti felmondási időre járó fizetésének és két évre járó szabadságának megtérítése érdekében pert indított a tulajdonos ellen. Miután munkahelyén élelmet és százalékot is kapott, az e címen őt ért veszteségért is kártérítést követelt.

A tulajdonos a kereset elutasítását kérte. Indoka, hogy ő nem bocsátotta el a pincért. Különböző is köteles italt kiszolgálni az éthordó pincér is, hogyha az italhordók pincérek nem jönnek be az üzembe. Alperes mint sörszarnoktulajdonos állítja, hogy van olyan idő, amikor az egész személyzet csak italt hord fel. Sörszezonban délelőtt és délben van-

Ujabb hatósági intézkedés történt Salontamarén a kontárok ellen

A salontai elsőfokú iparhatóság a napokban a következő hirdetményt bocsátotta ki:

Megbízható forrásból tudomásunkra jutott, hogy több salontai iparos iparengedély nélkül ipari munkát vállalt és végez, miáltal a vonatkozó törvény és szabályrendelet ellen vét, kihágást követvén el, nemcsak a vállalkozó, hanem maga a megrendelő is. Ezen törvényellenes eljárásukkal egyrészt az állam érdekeit játszásként ki, másrészt pedig az iparengedéllyel bíró iparosok létét veszélyeztetik.

Miért is figyelmeztetjük az érdekelteket, hogy a jövőben minden hasonló kihágást a rendőrség tudomására hozunk, azzal, hogy az iparengedély nélküli vállalkozót, valamint a megrendelő munkaadót a törvényben előírt bírsággal a legszigorúbban sújtja, visszaélés esetén pedig fokozott büntetést alkalmazunk.

A fentiekből következik, hogy az iparengedély

nélkül működő iparos ellen kártérítési igényt a megrendelő nem támaszthat, mivel ezeket a bíróság, mint segédek minősíti, akik mulasztásukért személyeikben felelősségre nem vonhatók.

Tehát az, aki iparengedély nélküli iparost alkalmaz, önmagának ellensége és saját magát bosszulja meg.

Az iparhatósági megbízottak fel vannak hatalmazva a tudomásukra hozott esetek bevizsgálásával, amidőn a rendőrség segítségét is igénybe vehetik, miért is figyelmeztetjük az érdekelteket, hogy bármilyen ellenszegülés hatóság elleni erőszakot képez, mely a kihágási bírságon felül a büntetőkönyvben előírt büntetés alkalmazását is maga után vonja.

Tekintettel arra, hogy az egész országban megindult az akció, a megtorlás Salontán sem maradhat el.

Elsőfokú Iparhatóság

nak olyan időszakok, amikor kizárólag italt kérnek a vendégek. Alperes szerint az italhordás éppen olyan pincéri munka, mint az étellek fölhasználása és nem jelent degradálást, ha az üzlet forgalmának fokozása érdekében az éthordó pincért italhordásra is alkalmazták. Érvényes ez különösen akkor, hogyha történetesen nem áll elég italhordó pincér rendelkezésre, mert fontos érdeke az üzletnek, hogy ilyenkor is kifogástalan legyen a kiszolgálás. Megerősíti a fentieket, hogy a forgalom fokozása egyformán érdeke a munkaadónak és munkásnak, mert hiszen a pincérek rendes javadalmazásukon kívül megfelelő jutalékot is kapnak a forgalomból. Eltekintve azonban az előbbiektől, — folytatta védekezését alperes tulajdonos, — ő nem is volt az üzemben, amikor a főpincér elbocsátotta felperest és így ő nem is tehető az ügyben felelőssé. A felperes beosztása különben is ideiglenes volt és a főpincér hatásköréhez tartozott. Amikor a főpincér italhordásra szólította fel, ez az utasítás nem jelentette azt, hogy egyben az éthordó pincéreknek járó jutalékokat és fizetést is meg akarta vonni tőle, mert hiszen az italhordásra csak arra az időre utasította, míg az e célra alkalmazott pincérek a munkahelyre érkeznek. A felperes által szabadságidőmegtérítés címén kért kártérítéssel kapcsolatban előadta az alperes, hogy a leépített pincér alkalmaztatásának első évében rendes fizetési szabadságot kapott. Ami a második esztendőben elmaradt szabadságot illeti, erre vonatkozólag a tulajdonos a következőket adta elő: Abban az esztendőben a négy téli hónap folyamán minimális volt a forgalom, mire ő négy pincére közül egyet el akart bocsátani. A pincérek azonban azt a kérésüket terjesztették elő, hogy ne bocsásson el közülük egyet sem, hanem adjon nekik annyi fizetést, amennyi három pincérnek jár és ők maguk között úgy intézkednek, hogy a négy téli hónap folyamán egyikük mindig szabadságon lesz. A százalékot szintén az előbbi kulcs szerint osztották szét maguk között és a négy hónap alatt ezt a megállapodást lelkiismeretesen be is tartották. A felperes tehát a szabályszerű négy heti szabadságot megkapta az esztendő folyamán és megkapta a szabadságidőre járó fizetését és jutalékait is.

A felperes pincér a védekezés elutasítását kérte. A főnök ugyanis azért, hogy az ő kilépését tudomásul vette, jóváhagyta a főpincér intézkedését. A kollektív szerződés értelmében minden munkás csak arra a munkára alkalmazható, amire szerződött. Igaz, hogy ez a kollektív szerződésben csak általánosságban van felelve, de felperes a munkába való belépése óta állandóan mint éthordó működött. Ami a szabadságidőre járó illetmények megtérítését illeti, ettől a követelésétől sem állhat el. Igaz ugyan, hogy a kritikus esztendőben az étteremnek mind a négy pincére volt szabadságon, de ez nem pihenési szabadság volt, hanem védekezés az ellen,

hogy ne legyen közöttük munkanélküli. A ki nem kapott szabadság kétszeres összegét, valamint a természetbeni szolgáltatások megtérítését továbbra is követeli tehát.

A bíróság szakértőket is hallgatott ki, akik szerint a pincéreket különböző munkákra a főpincér osztja be. Az italhordó pincérek kevesebb százalékot és kisebb fizetést kapnak, mint az éthordó pincér. Tény, hogy sörszezonban az éthordók is szolgálnak fel italt és ez a tény nem jelent az éthordókra lefokozást. Ezzel szemben azonban az alkalmazott, aki a saját munkakörét betölti, nem köteles ugyanekkor helyettesíteni is. A főnöknek nem lett volna szabad felperes munkakönyvét kiadni, hanem azt, régi munkakörének meghagyása mellett továbbra is az alkalmazásban kellett volna tartania. Amikor a tulajdonos a felperes pincér munkakönyvét kiadta, jóváhagyólag tudomásul vette a főpincér intézkedését. — A szakértők igazolták, hogy a téli hónapokra a fent részletezett megállapodás bevett szokás a szakmában. Maguk az alkalmazottak kérik saját érdekük megvédése érdekében a rendes szolgálat és a kollektív szerződés fenti megváltoztatását, hogy a téli hónapokban ne legyen munkanélküli pincér.

A bíróság részben helyt adott a felperes keresetének. A felmondási időre járó végkielégítést megítélte számára, azzal az indoklással, hogy a főnök a főpincér jogtalan felmondását hallgatólag tudomásul vette és annak intézkedését jóváhagyta. Mivel beigazolást nyert, hogy alkalmaztatásának első évére felperes megkapta rendes szabadságát, erre az évre nem ítél meg kártérítést e címen a bíróság. A második esztendőre is csak egyszerűen ítélte meg a szabadságidőre járó illetményt azon a címen, hogy a főnök adott ugyan szabadságot, de nem adta meg az ez időre járó fizetést. Arra való tekintettel, hogy a szabadságidő után csak akkor jár külön kártérítés, ha az alkalmazott egyáltalában nem kapott szabadságot, csak az egyszeres fizetés megítélésének jogosságát állapította meg a bíróság.

Mivel a felperes és alperes egyformán pernyertesek és pervesztesek, az ítélet azant a költségeket közösen viselik.

Közlj: Kele Sándor dr.

BEOBACHTUNG.

„Der junge Mann, der mich morgen abends zum Tanzen mitnimmt, ist ausserordentlich intelligent.“

„Mein Freund sieht auch nicht sehr gut aus“.

CSALÁDFA.

Az ifjabb Dumasnak, a híres francia írónak egyik diáktársa egyszer gunyolódva a családfáját firtatta. Dumas nagyapja tudvalevőleg néger volt.

— Az apám, — válaszolt az író, — mulatt volt, a nagyapám néger, az ősapám majom. Amint látja, az én családfám ott kezdődik, ahol az öné végződik.

Hogyan fizet az államvasut szállítóinak?

5 százalék jut, vagy talán még annyi sem.

A vasut pénzügyi osztálya hosszú aszüneteles után elhatározta, hogy 120 millió lejt fizet a CFR különböző szállítóinak, még pedig olyan formán, hogy minden hitelező követelésének 5 százalékát kapja meg. A hír érthető örömet keltett a vasutnak szállító cégek körében, amelyek már régóta nem kaptak pénzt.

Altalában érthetetlen, hogy a CFR. egyfelől állandóan bevételi fölöslegeket mutat ki, másfelől ismét visszatért a krízis tetőfokára alkalmazott rendszerhez, hogy rendetlenül és keveset fizet.

Az öröm ezuttal is korainak bizonyult. Kiderült, hogy a 120 millióból nemcsak a magáncégek kapnak, hanem a közlekedésügyi minisztérium is, amelynek a CFR 350 milliót köteles fizetni az országutakon beállítandó teherautójáratok koncessziójáért. Az erről kiadott hivatalos jelentés nem tesz említést az összeg nagyságáról, csak azt közli, hogy jelentős összegről van szó. Ezek után kérdés, hogy mi jut a 120 millióból a többi szállítóknak?

Uj adókat csakis törvény alapján lehet rendszeresíteni.

A semmitűzők harmadik tanácsa adóügyben érdekes elvi jelentőségű döntést hozott. A döntés, amelynek száma 325—1935, kimondja, hogy új adókat csakis törvény alapján lehet bevezetni. Azok az új adók, amelyeket törvényes határozatra nem támaszkodó miniszteri rendelettel akarnak bevezetni, törvénytelenek és keresztülvihetetlenek.

MEGSZÓLAL A TELEFON.

- Halló, maga van a telefonnál, Mancika?
- Igen.
- Szeretnék magától valami fontosat kérdesni.
- Tessék.
- Akar a feleségem lenni?
- Hogyne! Szívesen! Ki beszél??

Harminc tanácsagot választ a cluji kereskedelmi és iparkamara, hat tanácsagot a satumarei kamarai osztály.

Az ipar- és kereskedelemügyi miniszter május hó 29-én kelt 1493. számú határozatával úgy döntött, hogy a kamarai törvény 6, 8. és 9. szakaszai értelmében a cluji kereskedelmi és iparkamara, valamint a hozzátartozó satumarei kamarai osztály az alábbi igazgató-választmányokat alakítja meg. Az igazgató választmányok tagjainak megbízása négy évre szól.

A cluji kereskedelmi és iparkamara kereskedelmi osztályánál a tanácsagok száma csoportok szerint a következő: I. csoport: bankok, hitel- és biztosító intézetek, szállítótársaságok és ügynökségek négy tanácsaggal képviseltetik magukat II. csoport: az élelmiszerkereskedelem négy tanácsagot választ. A II. csoportba tartozó tizifakereskedők, fém- műszaki- és bányakereskedelem, petróleum egy tanácsaggal jut képviselhet. A IV. csoportba tartozó ruházati kereskedelem, sport- és bazarár, szanatóriumok, virágkereskedések, gyógyszerárak, drogériák, parfümeriák és festékkereskedések három tanácsagot választanak, míg az V. csoportba tartozó kiskereskedőket három tanácsag fogja képviselni. A kereskedelmi osztálynak tehát összesen tizenöt tanácsagja lesz.

Az ipari osztályban az I. csoportba tartozó élelmiszeri és vegyipar négy tanácsagot választ, a II. csoportba tartozó ruházati és bőripar három tanácsagot, a III. csoportba tartozó különböző iparok egy tanácsagot, az V. csoportba tartozó kisipar pedig három tanácsagot. Az ipari osztálynak is tizenöt tagja lesz, az együttes választmány tagjainak száma tehát harminc.

A satumarei kamarai osztály ugy a kereskedelmi, mint az ipari csoportban három-három, összesen tehát hat tanácsaggal jut képviselhet.

Minisztertanácsi jegyzőkönyv határozza meg a kisvállalatoknál alkalmazható idegen állampolgárságú munkások arányszámát

A Hivatalos Lap legújabb számában megjelent minisztertanácsi jegyzőkönyv azokra a vállalatokra vonatkozólag, melyeknek husznál kevesebb alkalmazottjuk van, a következőképpen állapítja meg az idegen (utlevéles) alkalmazottak arányszámát.

Ipari- és bányavállalatoknál ugy a vezetőség-

ben, mint a technikai személyzet keretében 50 százalék.

Kereskedelmi vállalatoknál és bankoknál 50 százalék.

Más kategóriáknál 20 százalék.

Azokra a vállalatokra nézve, melyeknek 20-nál több alkalmazottjuk van, a munkavédelmi törvény teljes egészében érvényben marad.

Betiltották Deván a házaló-kereskedelmet

A devai polgármesteri hivatal nem ad ki új engedélyeket, a régiakat pedig nem hosszabbítja meg.

Miért nem követik országszerte a devai példát?

A napokban adta ki a devai polgármesteri hivatal \$105—1935. számú rendeletét, amely Deva területén betiltja a vándorkereskedelmet. A devai kereskedők régi akciójának sikerét jelenti ez az intézkedés.

A vándorkereskedelem ugyanis országszerte, de különösen az elszegényedett Huniad-megyében elképzelhetetlen arányokat öltött.

Azonos jelenség ez a „kontáriparral”. A kereskedelemnek is megvannak a maga „kontárjai”. Huniadmegyét, Devát is beleértve elárasztották a „házalók”, akik zsebben, hónuk alatt, vagy kis bőröndökben, esetleg szekéren cipelik a boltjukat. Árulnak szövetet, cipőt, poharat s minden elképzelhetőt. A Jiul-völgyi hegyeken a regáltól jönnek a szekerek perlelőmúlmal és nyersolajjal és végig járják a falvakat. Házi-háza járnak, ma itt, holnap ott — és nem fizetnek semmiféle adót és közterhet. Azt fizesse a bejegyzett kereskedő.

Az elvadult viszonyokra jellemzően Deván történt például, hogy egy üvegkereskedőnek szeméfe hánnya a korcsmáros, hogy 8—10 lejt kér bizonyos gyártmányú poharakért, amelyeket a házaló 4—5 lejért ad. Eljött a gyár utazója, akit a kereskedő odavitt a vendéglőshöz és bebizonyította, hogy ő maga nagyban kapja 5 lejért a poharat a gyártól. Az utazó vizsgálatot kért a gyárban s kiderült, hogy milliókra rug az onnan elloptott üvegáruk értéke. Háztól-vajok garázdálkodtak, akik aztán dömpingáron a házalók útján adatták

el a portékát. Persze, ez kivételes eset, de még ez is előfordul a házalókereskedelem során.

— A gyárak nagyon rosszul teszik, hogy kiszolgálják a házalókat, — szögezik le a kereskedők. — Ártanak sajátmaguknak is, mert állandó és megbízható vevőik nyakára zudítják az illetéktelen konkurrenciát.

A házalókereskedelem az évek során ijesztő mértékben felduzzadt. Vannak egyes cikkek, amelyekből régebben a kereskedő biztosan elhelyezett adott mennyiséget falusi vevőknél. Most feléje se néz a falusi vevő. Helybe kapja a portékát a házalótól.

A közönség pedig vesz, mert vagy olcsóbban kap, vagy azt hiszi, hogy olcsóbb. Minőségére és megbízhatóságra ma ugyse adnak sokat: fő „az alkalmi vétel”.

A devai kereskedők már többször közbenjárta az ügyben a devai megyefőnöknél és polgármesternél. A hatóságok most teljes előékenységet tanusítottak, a város betiltotta Deván a vándorkereskedelmet, a megyei prefektus pedig megígérte, hogy új házalási engedélyt nem ad ki és a már kiadottakat lejártuk után (ezek a házalói engedélyek egy évesek) nem hosszabbítja meg. A más vidékről idejövő házalók engedélyeit nem láttamozzák. Példaadó elintézés ez az ország más városai számára is. Mindenesetre a házalókereskedelem természeténél fogva, azt ténylegesen megakadályozni nagyon nehéz.

Csak cukrászok készítményeit hozhatják forgalomba az uccai fagyaltárusok.

A közegészségügyi tanács határozatot hozott, mely szerint a jövőben fagyaltkészítéssel csakis iparigazolvánnyal bíró cukrászok foglalkozhatnak. Fagyaltot tiszta edényben és a cégtulajdonos nevét viselő kocsikon szabad csak forgalomba hozni.

Ötven esztendő a timisoarai Iparosösszhang-dalárda

A timisoarai Iparosösszhang dalárda, amely főleg iparoskörökből indult ki, ötven esztendő jubileumát ülte meg fényes külsőségek között. A résztvevők díszmenetben a gyárkültvárosi monumentális plébániatemplomba vonultak, ahol Reoh K. Gáza apátblébános tartott ünnepi nagymisét és szentbeszédet s megáldotta a jubiláló egyesület zászlaját. A zászlóanya tisztét Dudits Olga, Dudits Sándor építész felesége töltötte be.

Diszkögyűlés következett, amelyet Maniu Kornél mérnök román, Dudits Sándor magyar és Sohojbert Péter díszelnök német nyelven nyitott meg; utóbbi elnökölt is a közgyűlésen. Friedrich Antal alapító tagot s a harminc év óta működő Reiter Károly karmestert arany írával tüntették ki.

Diszebéd után dalosünnepet rendeztek, amelyen tizenkét egyesület működött közre. Küldöttség jelent meg a jugoszláviai Versec iparosainak dalárdája részéről is.

TILALOM.

- Mama, szabad nekem vizet jósítani!
- Szószor megmondiam, hogy nem.
- Akkor nagy baj lesz, mert ég a konyha...

A mérleg alapján és még veszteség esetén is adóznak a szövetkezetek.

A pénzügyminiszter 36.040. szám alatt 1935 május hó 6-án rendeletet küldött az összea pénzügyigazgatóságokhoz, amelyben a szövetkezetek adóztatási módjával kapcsolatban új utasításokat ad.

Ezek szerint a szövetkezetek, miként az 1932. év előtt, nem mint magántársaságok, hanem mint részvénytársaságok adóznak, tehát nem kerülnek osztályozásra, hanem adójuk évenként állapítatik meg a láttamozott mérleg alapján.

Ezeknek következtében a minimális adóalap, amely után a szövetkezeteknek még veszteséges mérleg esetén is fizetni keil az adót, miként a részvénytársaságoknál, a szövetkezeteknél is az alaptőke 10 százaléka lesz. (Az adótörvény 39. szakaszának 4. pontja az 1934. április 1-4 módosításai). A kedvezmények természetesen továbbra is érvényben maradnak.

OLYAN VOLT, MINT EGY GYERMEK.

- Tegnap nálunk volt a végrehajtó. Mondhatam, ugy viselkedett, mint egy ötéves gyerek.
- Hogy-hogy?
- Amit látott, mindent megkivért.

Világ gazdasági helyzet két statisztikai kimutatás tükrében

Egy párizsi tudományos folyóirat vértanúsító statisztikája:

1934-ben kétfélmilliónégyezer ember halt éhen és egymilliókétszáz ezer lett öngyilkos a nyomor miatt. Ugyanabban az évben megsemmisítettek egymillió vagon búzát, 27 ezer vagon kávé, 258 millió kiló cukrot, 26 millió kiló rizst és 25 millió kiló húst, mert nem volt hol eladni azokat vagy azért, hogy az árak ne essenek.

A kimutatás ötven ország hivatalos és nyíltan bevallott adataiból állapította meg a fentieket.

A jelenség nem új, nem először halljuk: de az ilyesfajta számok borzalmasan növekedtek az utóbbi évben.

Az egyik póluson az éhenhalók, a másikon a „felesleges”, a tengerbe hajított áruk.

Ha egy emberöltővel ezelőtt valaki ilyesmit csak jóslatnak, villámgyorsan bevett volna az örültek házába. Ma azok, akik csinálják, a gazdasági és politikai élet kormányrudjainál ülnek.

INFORMÁCIÓ.

— Oh, a Pöcög nagyon gerinces ember, — mondta egy urnak Döcög. — Amit egyszer kimond, amellet kitart. Ha igent mond, kitart mellette, ha nemet mond, kitart mellette, de egy kis kibája azért mégis van.

— Micsoda?

— Mindig hazudik.

A konverziós eljárás bélyegmentes.

Fontos elvi jelentőségű döntést hozott a cluj-i itélőtábla II. szekciója egy konverziós ügyben. Az „Aurora” sibiui bank Angela Hodor nevű kedvezményezett adósnak váltóját beperesítette a ez váltókifogással élt, melyet a járásbírósaon elutasítottak. Az adós bélyegmentesen felebezést nyújtott be az ítélet ellen, konverziós jogára hivatkozva, a törvényszék azonban jogorvoslatát bélyeghiány címén megsemmisítette. Angela Hodor erre az ítéletáblához fordult, amely kimondta, hogy konverziós ügy esetén nem kell a felebezést felbélyegezni és az ügyet érdemi tárgyalás végett visszaküldte a törvényszékhez.

ÉGBŐL POTTYANT SZABADSÁG.

A skót ügynőke a következő drótnélküli táviratot küldi főnökének:

— Hajom másfél nap óta zátonyon stop kábelváltást mit csináljak stop.

A választ rövidesen megérkezett.

— Vegye ki azonnal évi szabadságát stop zátonyra futás napjától kezdődőleg stop.

Megszigorították a CFR kihágási jegyzőkönyvnek felvételét.

A bírói hatóságok megállapították, hogy azok a jegyzőkönyvek, amelyeket a vasuti személynök vesz fel azok ellen, akik a vasutat valamilyen módon kizárni, illetőleg megcsalni akarják, nem pontosak és a kihágónak sem személyazonosságát, sem a lakását nem állapítják meg pontosan. Ennek következtében sem az elővezetési parancsokat, sem a bírságokat nem lehet végrehajtani. Ezért az állomásfőnököket szigorúan felhívják, hogy mindazoknak a jegyzőkönyv felvételénél, akiket valamilyen kihágásban vétkeseknek találunk, pontosan állapítsák meg a személyazonosságát, valamint a lakhelyét, részben a náluk található okmányok, részben a tanuk pontos bemondása alapján.

MINDEGY.

— Nem szégyelli magát, Mari? Ilyet nem tesz egy tisztességes lány. Nemsokára meg lesz a gyereke.

— De hiszen a naccsága is úgy van!

— Igen, de a férjemtől, a nagyságos urtól.

— És is.

Mi ujság a kivitel és behozatal frontján

A Banca Nationala minden exportból származó deviza után harminc százalékos kompenzációs prémiumot hajlandó fizetni.

Az országba érkező idegen honosságaik a nálunk zárolt külföldi leikövetelések terhére 7.000 leit használhatnak fel hetenként

A kivitel és behozatali prémiumok bevezetését tartalmazó új rendelet ellen azt a kifogást hozták fel, hogy nyíltan és hivatalosan bevallja elismeri a lei romlását, eddig szenvedett árfolyamvesztését.

Amikor az állam és jegybank kivitel prémiumokat ad, amelyek az exportált áru 40 százalékaig terjednek, amikor a behozatali devizákra 44 százalékos felárat szed, ezzel elismeri, hogy pénzünk értékének 44 százaléka elvész. Ezzel a feltevéssel szemben hivatalos körök arra hivatkoznak, hogy a prémiumok nem a valuta, hanem az áru után fizettetnek és fizettetnek azért, mert belföldön magasak a kivitelre szánt cikkek árai s azok prémiumok nélkül külföldi piacon nem lennének elhelyezhetők, ezért kell az export-jutalékokat fizetni, a behozatali prémiumot pedig azért szedi az állam, hogy fedezetet nyerjen a kivitel jutalékai számára. Ez az érvelés azonban nem helytálló. A belföldi árak már azért magasak és a román áru azért nem versenyképes külföldi piacon, mert a drága árbán már benne van a valuta romlásának hatása. De ha vitás lenne is, hogy a prémiumok valutárisak vagy gazdaságiak-e, a Banca Nationalának egy kiadott új rendelkezése kétségtelenné teszi, hogy az új rendelkezések most már nyíltan elismerik a lei mai árfolyamának diszparitását a stabilizációs árfolyam és pénzünk mai értékelése között. A Banca Nationala ugyanis kimondta, hogy

minden nem exportból származó deviza után 30 százalékos kompenzációs prémiumot hajlandó fizetni.

Ennek a rendeletnek kiadására a biztosító társaságok szempontjából volt szükség. A biztosítók ugyanis külföldi intézetekkel állnak viszontbiztosítási viszonyban, ami azt jelenti, hogy díjakat kell átutalniok és devizákat kapnak külföldről kárfizetések esetén. A külföldi intézetek díj-részesedését az új deviza-rendelet szerint csak 44 százalékos ráfizetéssel utalhatnak át, ami egymagában lehetetlenné tenné a viszontbiztosítások folytatását s ezzel főképp a szállítványozási biztosítások kötését, de lehetetlenné válnának a viszontbiztosítások akkor is, ha az intézetek a részükre átutalt külföldi fizetéseket kénytelenek

lenni hivatalos árfolyamon átvenni a Banca Nationalától. Minden ilyen tranzakciónál majdnem ötven százalékos veszteség érne az intézeteket, amit persze sem ezek, sem a biztosító felek nem vállalnának. Ezért határozott a jegybank vezetősége akként, hogy az export nélkül — tehát például viszontbiztosítási kárösszegekre — utalt devizák után 30 százalékos felárat hajlandó fizetni.

A megoldással a biztosító intézetek elővonásával.

gedetlenek, mert így is jelentkezik egy 14 százalékos hiány a 30 százalékos deviza-prémium és a 44 százalékos tranzfer-jutalék között.

Egy másik új rendelkezés: az „intern” és „extern” leik liberálása külföldi utasok számára. A Banca Nationala megengedte, hogy

a nálunk zárolt külföldi lei-követelések terhére külföldről hozzánk érkező idegenek hetenként 7.000 leit felhasználhassanak.

A feloldás iránt vagy közvetlenül lehet a Banca Nationalához folyamodni az idegenek, vagy annak a banknak, amelynél a zárolt követelés fekszik, vagy a külföldi intézetnek, amely a követelés tulajdonosa. Ez utóbbi esetben az ide érkező idegen utlevélbe írják be a hetenként felvett összeget az autorizált intézeteknél.

Az új külkereskedelmi szabályzat ellen a kereskedők akciója tovább tart, különösen ama rendelkezések miatt, amelyek a tartozások fizetésére utalt devizák után is 44 százalékos felár fizetését írja elő. Tegnapelőtt ebben az ügyben már értekezlet is volt a miniszterelnökségen, ahol a kereskedelem képviselői feltárták a lehetetlen helyzetet, amelyben a kereskedelem kerül, ha ez a rendelkezés változatlanul fennmarad. Ráműtattak az értekezleten arra is, hogy a 44 százalékos behozatali jutalék túl magas szemben azzal, hogy a kivitel után az állam átlag csak 20—25 százalékos kvótát fizet. Ma hétfőn újabb értekezletet hívnak össze a miniszterelnökségre: ezen a belföldi kereskedelem képviselőin kívül résztvesznek a külföldi államok kereskedelmi attaséjai is.

BELEGE.

Der Gastwirt „Zum Goldenen Ochsen” sucht einen Hausknecht. In der Annonce im „Lokalanzeiger” heisst es: „Offerte mit Gipsabdruck der Hände und Füße sind zu richten an den Gastwirt”.

Csak a cukor-, sör-, szesz-, szénasav- és hűtőberendezés-gyárak élvezik a gépekre megállapított kedvező importtarifát.

Konkrét panaszok alapján a pénzügyminisztérium a napokban igen érdekes magyarázó rendelkezést adott ki a vámhivataloknak, különböző áruk után fizetendő adó, vám és illeték kiróásával kapcsolatban. Az említett körrendelet a Csehszlovákiából és Franciaországból behozott gépek ügyében előírja, hogy a két állammal kötött konvencionális tarifa értelmében csak a cukorgyárak, sörgyárak, szeszgyárak, szénasavgyárak és hűtőberendezések céljaira importált gépek fizetik a kedvezményes 600 lei, 800 lei, illetve 1200 lei vámot, míg az 1242-ik vámtétel alatt felsorolt többi gép a rendes vámot fizeti, vagyis 900 leit, 1100 leit, illetve 1600 leit 100 kilónként.

Magyarországon vámentessé tették a benzint.

A magyarországi hivatalos lap keddi számában rendelet jelent meg, amely szerint a kereskedelmi miniszter további intézkedés felfüggesztette a benzinvámokat, hogy a fogyasztók megfelelő áron juthassanak hozzá ehhez a fontos termékhez. Egyidejűleg intézkedés történt aziránt is, hogy magyar érdekeltségek vámentesen nagyobb mennyiségű benzint importálhassanak az országba.

A benzinvámok felfüggesztésének magyarázata az, hogy a petróleumfinomítók az utóbbi napokban ismét felemelték a benzinárakat, noha nemrégiben ígéretet tettek a kereskedelmi miniszternek, hogy visszatérnek a régi árakhoz, amelyeket áprilisban önkényesen mintegy 30 százalékkal felsoktattak. A benzin vámentesítése tehát részben megtorló intézkedés is az indokolatlan árdírigítás ellen.

NEVELETLEN SEGÉD.

Kohn rászól a segédjére:

— Hallja, maga ne röhögjön folyton. Nem látja, hogy kint lóg a tábla, hogy „haláleset miatt végkiürítés?”

„Csak munkával és alapos előkészítéssel...”

A Lupta című bucurestii napilap írja: „Az ipar és kereskedelem románosítása komoly feladatot jelent azok részére, akik nem üres formát akarnak a tömegek biztatására, de építő programot szolgálnak nemzeti téren”.

Ghita Pop erdélyi vezető politikus megmondta: „Az első dolog az előkészítés oly célból, hogy helyet foglaljunk el iparban és kereskedelemben. A műhely és üzleti szolgálatra elő kell készíteni a román elemet s a munka gondolatát, türelmét s a szervezkedésben rejlő erőt kell fejlesztani.”

Igy látja Gh. Pop a kérdést, amidőn ezt oly formában használják ki, amely az ipar és kereskedelem románosításához sohasem vezethet. Csak munkával és alapos előkészítéssel fejlődhet a román kereskedelem. Nem pedig annak a tévhitnek tarthatásával, hogy a kisebbségek millióinak születnek.”

LELEMENYESÉG.

Ejszaka. Két betörő surran egy lakásba. Ugy látszik, zajt üthettek, mert egy álmos nő hang megszólal.

— Caesar, kis kutyám, te vagy az?

Mire az egyik betörő sugva odaszól a másikhoz:

— Rúcskös, gyorsan nyald meg a kezét.

Bucurestii lapok az új kereskedelmi rendszerről.

A Lupta című bucurestii lap írja: „Ugy látszik, alig született meg az új külkereskedelmi rendszer, újabb módosítást fog szenvedni. Minden oldalról tiltakozások hangzanak el, így továbbra is bizonytalanság és pusztító, égető határozatlanság fog uralkodni ezen a téren. Mi az oka ennek? A való helyzet ismerete nélkül határozni, nem vizsgálják meg előbb a körülményeket és lehetőségeket.”

A 44 százalékos valuta-felár rollólehúzásra kötelezi a kereskedelmet. Az új rendszer nincs a régi kötelezettségekre is tekintettel s így lehetetlené teszi azt, hogy kereskedőink régi kötelezettségüknek eleget tehessenek. Ez újabb kegyelem-döfést ad a román hitelnek, mely különben sem örvendett valami nagy tekintélynek.

A 44 százalékos felár a fekete-tőzsdét a Banca Nationalára helyezte s elismerte hivatalosan is a lei aláértékelését. Így tehát ismét „új” rendszerre van szükség, mert különben több lesz a kár, mint az a haszon, amit a felár jelent.

Véget kell vetni ennek a szürzavarnak sürgősen.

Ugyanerről a problémáról az Universul-nak következő az álláspontja:

Az új külkereskedelmi rendszer hatását már látjuk és még inkább érezzük. A drágaság nő. Drágulnak az orvosok s az elsőrendű élelmiszer-cikkek. A 44 százalékos felár az indok. Bizonyára jót akartak ezzel s jóhiszeműleg jártak el. Attól féltünk azonban, hogy a panaszok szaporodni fognak.

Következő levelet kaptuk egyébként egyik előfizetőinktől: „1934 decemberében árlejtésem vettem részt, állami számlításra kaptam megrendelést. Akkor a Banca Nationala hivatalos árfolyamát vettem számításba s ma ezt az árfolyamot 44 százalékkal drágábban kell fizetnem. Lehetséges ez?”

... Az eddigi tapasztalatok újabb kétségeket keltenek bennünk külkereskedelmi téren.

Nem lesz több adóbon.

Az amortizációs pénztár 280—335 számú rendelete alapján 1935 április elsejétől kezdődően többé nem bocsátanak ki adóbonokat azok részére, akiknek 1934 április elseje előtti állami követelésük van.

Visszont megengedik, hogy akiknek 1934 április elseje előtről származó adóhátralékuk van, a hátralékokat valamilyen állami követeléssel kompenzálják, esetleg a kibocsátandó új nemzetsvédél mi kölcsön jegyzésére fordítsák.

IGY EGYSZERÜBB.

— A férjednek új ruhája van?
— Dehogy. Új férjem van.

Példátlanul nagyarányu építkezések a fővárosban

Száztvenhárom építkezési engedély egy hét alatt.

Közel ezer az idénre bejelentett bucurestii építkezések száma

Bucuresti lázasan építkezik. Az utóbbi hét nap alatt nem kevesebb, mint 153 új építkezésre kértek engedélyt. Ez a hét rekord a bucurestii építkezési engedélyek terén. A telektulajdonosok

2—11 emeletes épületeket akarnak emelni.

Ezzel, az év elejétől számítva, 850-re emelkedett a mérnöki hivatalokhoz bejelentett bucurestii építkezések száma.

Újabb udvariassági rendeletet bocsátott ki a pénzügyminiszter

Minden hónap 10-ike a fényüzési és forgalmi adó fizetésének határnapja.

Kedvezmények azoknak, akik június 30-ig kifizetik az adójukat

A pénzügyminiszter néhány újabb rendeletet adott ki az adóbeszedésre vonatkozólag. E rendeletek közül az egyik nagy figyelemre tarthat számot, mert azt rendeli el, hogy a pénzügyi hivatalok a legudvariassabb módon hajtsák végre az adóbehajtási intézkedéseket.

Az adófizetés terhe magában is elég tortura a mai viszonyok között, — állapítja meg a rendelet, — miért ne járuljon hozzá a polgárokat megillető udvariasság. Kérdés azonban, hogy milyen mértékben és milyen határig érvényesül ez az udvariasság.

A pénzügyminisztériumnak egy másik rendelete azt teszi közhirrre, hogy a fényüzési és forgalmi adónak a befizetési határnapja minden hónapnak a tizedik napja. Abban az esetben, ha ez a nap ünnepnapra esik, a fizetést reákövetkező napon kell eszközölni és ilyen esetben ezért az egy-napi haladékért, a pénzügyi szervek semmilyen pénzbírságot, vagy emelést róhatnak ki.

A rendelet azonnali elmozdításai fenyegeti meg azokat a pénzügyi közegeket, akik a közönségnek kelemetlenségeket és a kincstárnak méltatlan károkat okoznak kényelmességükkel és okvetetlenségeikkel, amelyekkel elriasztják azokat, akikben minden jóakarat megvan arra, hogy a kincstárral szemben fennálló tartozásaikat ren-

dezzék. A pénzügyi felügyelőknek kötelességévé teszi a rendelet, hogy naponta ellenőrizzék a működési körzetükben levő adóhivatali pénztárakat ebből a szempontból és azonnal cseréljék ki a minisztérium utasításával és az állam érdekeivel ellentétesen dolgozó tisztviselőket.

Itt említjük meg a minisztérium egy másik rendeletét, amely szerint a minden hónap 10-ikéig befizetendő forgalmi adót — az előző hónapban forgalomba hozott áruk után — minden késedelmi kamat nélkül kötelesek elfogadni az adóhivatalok, ha a hónap tizedik napja törvényes ünnepnapra esik. Ebben az esetben az adót az első munkanapon kell befizetni.

A pénzügyminisztérium tájékoztatást ad arról is, hogy hétszázalékos kedvezményben részesülnek azok, akik június 30-ig kifizetik az 1935—36 költségvetési évre kivetett adójukat. Azok az adózók, akiket adókihágás címén megbírságoztak, — akár vettek fel jegyzőkönyvet a bírságról, akár nem, — mentesülnek a bírság fizetésének kötelezettsége alól, ha jun. 30-ig kifizetik a bírságot. A pénzügyminisztérium tájékoztatást ad arról is, hogy a június 30-ig befizetett adóhivatalnál szereplő adótartozásukat és ez esetben tízszázalékos emelést kötelesek fizetni. Akik eddig az időpontig nem fizetik ki tartozásaikat, azok ebben a kedvezményben továbbra nem részesülnek és a pénzbírságot is végrehajtják rajtuk.

Milyen kérdésekről tárgyalt a szállodások brüsszeli nemzetközi kongresszusa

Nemzetközi mozgalmat indít a szállodaipar az idegenforgalmat valósággal megbénító valutarendelkezők ellen.

Idén ősszel Berlinben, jövőre Kairóban tartanak nemzetközi kongresszust.

Ez év május havának 12—20 napjai között tartotta meg a szállodások nemzetközi szövetsége hatodik nemzetközi kongresszusát Brüsszelben, Belgium fővárosában. Számtalan képviselője jelent meg a kongresszuson mindazon országok szállodás testületeinek, amelyek a nemzetközi szövetségnek tagjai. A kongresszus részére a brüsszeli világkiállítás egyik csarnokát ajánlották fel, amivel módot nyújtottak arra is, hogy a kiküldöttek a kiállítás nagyvonalúságában és szépségében is gyönyörködjenek.

A kongresszust G. Marquet, a belga szállodások egyesületének az elnöke nyitotta meg. Utána C. Pinchetti római kiküldött, a szövetség elnöke vette át a kongresszus vezetését. A kongresszuson hatalmas tárgysorozatot dolgoztak fel. Az összes nemzetközi viszonylatban fontos feladatok mellett kidolgozták azt a nemzetközi rendszert, amelyhez kapcsolódnia kell majd az egyes országok szervezeteinek.

Megállapította a kongresszus, hogy az általános gazdasági válság hatalmas pangást idézett elő a szállodai iparban, de súlyosan játszik közre ebben az egyes országok kormányainak ama tényle, hogy devizarendelkezőikkel annyira megszigorították az egyének idegen pénzeszerzési lehetőségét, hogy az bénítólag hat a szállodai for-

galomra. Elfogadták azt az indítványt, amelynek értelmében minden egyes országban emlékiratok beadása útján a sajtó nyilvánosságának és erejének felhasználásával, valamint szakipari gyűlések megtartásával teljes erővel küzdeni fognak a kormányok mai valutapolitikája ellen, amely teljesen lehetetlenné teszi az idegen forgalom jelentékkenné emelését.

Egyes érdekesebb pontjai a tárgysorozatnak: Mit jelent ez a szó szálloda; a szállodák és pensiók; a szállodások anyagi biztosítása; egy a szállodások szükségletét ellátó bankszervi pénzügyi intézet létrehozása; a szállodások és hitelezőik között felállítandó választott bíróságok; a szállodai árak szabályozása; az idegenbe utazás megkönnyítése; autógarázsok a szállodákban; a szakipari nevelés kérdése; a borral való rendszeres szabályozása és egy nevezőre való hozása; az alkalmazottak munkaidőjének tartama és szabadságolásuk kérdése.

A tárgysorozat befejezése után a kiküldöttek megválasztották a nemzetközi szövetség vezetését, élén Sir Francis Towse elnökkel, aki londoni nagyszállodás. Legközelebbi kongresszusukat ősszel Berlinben tartják meg, míg 1946-ban Kairóban lesz a kongresszus.

90 bani és egy lej között maradt a liszt új fogyasztási illetéke

Bucuresti jelentés szerint a kormány gazdasági bizottsága Tatareacu miniszterelnök elnöklése mellett letárgyalta Sassu földművelésügyi miniszter előterjesztését az ideai gabonatermés értékesítése tárgyában. Hosszu szakértői tanácskozások előzték meg a miniszter javaslatának kidolgozását s azok felőlelték a gabonamonopólium terétől az eddigi felvásárlási rendszerig minden elképzelhető, itt vagy másutt már kipróbált módszerét a gabona-értékesítésnek. Az új export-rendelet azonban ezeknek a terveknek sokféleségét is leegyszerűsítette az egyetlen lehetséges megoldásra: a vásárlói jutalékok rendszerére. Tudvalevő, hogy a buza kiviteli prémiuma noha a legmagasabb valamennyi export-jutalék között, mégis csak 27.000 leies vagónonkénti árat biztosítana a buzáknak a belföldi fogyasztásban. A kormány a tavalyi negyvenezer leies árral szemben legalább is 35.000 leien szeretén tartani a buza-árakat s erre a célra

az export-prémiumokat, amelyeket a Banca Nationala az exportőröknek ad, annyiival kellene emelni, hogy a 27 ezer leies ár elérje a 35 ezret.

Emelni kellene a prémiumokat — ha volna rá fedezet. Minthogy nincs, a kormány a jelenlegi lisztfogyasztási adót, amely kilónként 25 bani s amelyet most hadfelszerelési célokra szednek,

fél fogja emelni s ennek a fogyasztási illetékek hozamát fordítja majd a kiviteli prémiumok megfelelő emelésére.

A fogyasztási adó emelésének mérvét még nem állapították meg, de valószínű, hogy az új illeték 90 bani és 1 lei körül marad.

Mintegy 900 millió lei, az, amit az új adóból be kell szedni s amit az ország kenyérfogyasztó közönsége a malmonokon keresztül fizet a jobb buza árak fentartása érdekében. Természetesen azonban, hogy ha a termés a reméltnél kedvezőlenebb lesz s a kivitelre szánt mennyiség kevesebb, az adó alacsonyabb lesz, mert már ez a körülmény egymaga is emelőleg fog hatni a gabona-árakra. Nálunk a termés változatlanul jónak, kiadónak ígérkezik, a többi gabonatermelő államokban a vetésjelentés már nem ennyire optimista. Az utolsó két hét alatt világszerte romlottak a terméskilátások.

— Haláleset. Nagy megdöbbenést és általános részvételt váltott ki Targumuresen különösen az iparosok körében az a megrendítően súlyos csapás, amely Majláth Sándor parkettező mestert és nejét sújtotta. Sándor nevű 16 éves egyetlen gyermekük e hó 17-én este fürdés közben a Marosba fullt. — Majláth Sándor tevékeny és intelligens tagja a székely főváros iparostársadalmának, amely a legösszintébb részvétet tanúsítja a mélyen sújtott szülők iránt.

SCHLECHTE GEDANKEN.

Erich und Hans treten aus dem Hause und wollen spazieren gehen. Erich schaut einer vor ihm gehenden sehr fieschen Dame bewundernd nach. Diese dreht sich um und gibt ihm eine schallende Ohrfeige.

„Ich möchte nur wissen, warum ich die Ohrfeige bekam?“, wunderte sich Erich.

Meint Hans: „Hörst, das ist doch die Gedankenleserin vom ersten Stock“.

Súlyos feltételekhez köti a kincstár a nyári italmérések engedélyezését

A fűrdőszalon beállítával a pénzügyminisztérium engedélyezte, hogy a nyári idényre korlátozott italmérési engedélyeket adjanak ki olyan helyiségek részére, ahol a szeszitalokat étkezés mellé szolgálják ki. Ilyen italmérési engedélyeket minden községben ki lehet adni, azzal a feltétellel, hogy az engedély tulajdonosa köteles a községnek évi bért fizetni. Ez a bér nem lehet kisebb, mint a községben levő többi italmérés által fizetett legmagasabb illeték fele.

A szezonszerű italmérési engedélyek kiadásakor a 600 leies fix illetékén kívül meg kell fizetni a folyó pénzügyi évre megállapított engedélydíjat is. A kiadott engedélyek október elsejéig érvényesek.

Emelkednek a fémpiac árai

A szabad fémpiacon az utolsó időben erősen emelkedtek az árak.

Az ónárak az utóbbi napokban 5 százalékkal drágultak, jelenleg 285 lejbe kerül az ón kilogrammjá, holott még fél évvel ezelőtt csupán 185—190 lej volt az ára.

Az ólomárak 10 százalékkal 18 lejre emelkedtek. Ez az árdragulás az ólomkartell áldásos tevékenységének a következménye.

Legnagyobb karriert az áremelkedés terén az antimón érte el, amely jelenleg 75 lejbe kerül kilogrammonként a fél évvel ezelőtti 34—40 lejes árakkal szemben. A feltűnő áremelkedés valódi oka az, hogy a világ legnagyobb antimónbányái mind Északkelet-Ázsiában és Mandzsuriában fekszenek és az ott uralkodó háborús viszonyok miatt a kibányászás és az elszállítás nagy nehézségekbe ütközik.

A vasárakat a vaskartell szabályozza. Ezek

a következők: Rudvas, alapár a szokványos felárral 930 lej 100 kg-ként, öntött vas, alapár a szokványos felárral 1100 lej 100 kg-ként, fekete lemez fél milliméteres 15.90 lej kg-ként, 1 milliméteres 14.80 lej kg-ként, 1 és fél milliméteres 14.30 lej kg-ként, 2 milliméteres 14 lej kg-ként, 2 és fél milliméteres 13.60 lej kilogrammonként, 3 milliméteres 13 lej kg-ként, 4—6 milliméteres 12 lej kg-ként, 10 millimétertől feljebb 11.30 lej kg-ként, sodronyszeg és sodronydrót-alapár a szokványos felárral 13.50 lej kg-ként.

A vasúzet általában élenknek mondható, annak dacára, hogy a fagykarak és a kedvezőtlen időjárás miatt a termés sok kívánni valót hagy maga után, miért is a mezőgazda nem igen van abban a helyzetben, hogy vásároljon, ezzel szemben mindenképp fél az esetleg bekövetkező drágasági hullámtól, miért a vásárlási kedv eléggé nagy.

Válságos helyzetbe jutottak közép és kisipari üzemeink a behozatali engedélyek korlátozása miatt

A kontingentálás harmadik éve mindnehezebbé teszi a behozatalt. Míg az első évben mindenki, aki összeköttetésekkel rendelkezett, hozzájutott a kontingentálási engedélyhez, úgyhogy Románia behozatala 1933. évben szemben 1932-vel a kontingentálás következtében nem csökkent hanem emelkedést mutatott, addig már 1934-ben meglehetősen meg volt nehezítve a behozatali engedélyek megszerzése. Tavaly azonban még nem lehetett érezni a helyzet teljes súlyát, mert az elmúlt évekből még nagy készletek maradtak. Az igazi sovány esztendő a behozatali szempontjából az idén keletkezett, amikor a behozatalt a tavalyinak 60 százaléka korlátozták és drákói szigorral vitték keresztül, hogy senki ne juthasson több behozatali kvótához, mint amely a tavalyi behozatal 60 százaléka felel meg.

Ez a helyzet az országunkban, főleg a vidéken működő közép és kisüzemeket a legnagyobb válságba sodorta. Tény ugyanis az, hogy a nagyüzemek, a hatalmas vállalatok és a bucaresti és galatii importőrök megfelelő összeköttetésekkel rendelkezve, az előbbi években olyan hatalmas kontingensekhez jutottak, hogy még az ideai megszorítások dacára is, legfeljebb bizonyos késéssel és áldozatok árán, de hozzájuthatnak a külföldi áruhoz. Ezzel szemben a közép és kisüzemek, melyek tavaly és tavalyelőtt rendszeresen benyújtották kontingentálási kérvényeiket, megfelelő összeköttetés híján idén elutasító választ kaptak, úgyhogy a legtöbb közép és kisüzem vagy egyáltalán nem rendelkezik behozatali kvóta fellettel, vagy olyan csekély a kvótája, hogy az termelésével nem áll arányban. Tavaly a sok közép és kisüzem még oly módon segített magán, hogy

az importőrök közvetítésével másodkézből szerezte meg az üzem folytatásához szükséges nyersanyagot, az idén azonban ez az út teljesen bedugult, mert az, akinek kontingentálási engedélye van, oly fantasztikus árat kér a külföldről behozott áruk után, hogy a kisebb üzemek a nagyüzemekkel szemben nem bírnák felvenni a versenyt, ha ezeket az árakat megfizetnék.

Tény az, hogy egyre-másra több kisebb üzem kénytelen üzemét szüntetni a nyersanyaghiány miatt, holott ezáltal az állam súlyosan károsodik. Bizonyos ugyanis, hogy a kisüzemekben ugyanazon termelés mellett aránylag több munkás és alkalmazott van foglalkoztatva, mint az agyonracionalizált nagyvállalatoknál, azonkívül nem titok az sem, hogy nálunk a kisebb üzemek aránylag sokkal jobban meg vannak adóztatva, mint a mamutvállalkozások. Ha egy nagy gyár azzal fenyegetőzik, hogy 500 munkást elbocsát, döcögve megindul a hivatalos apparátus és ha késéssel is, de megjön az életet jelentő behozatali engedély. De ha egy kis vállalat 5—10 munkása marad kenyér nélkül, avval senki sem törődik. Pedig meg kellene gondolni azt, hogy a gazdasági élet szempontjából ugyanolyan veszteség, ha egy gyár bocsát el 500 alkalmazottat, mintha 100 kisebb üzem az uccára kénytelen tenni egyenként 5 munkást.

Ezen a helyzeten csak egy intézkedés segíthet. A kontingentálási engedélyek kiadásánál ne az összeköttetéseket vegyék figyelembe, hanem a tényleges forgalmat, amit a forgalmi adó lerová. sából pontosan lehet megállapítani. Numerust követelünk ezen a helyen, a numerus cifrai de afacerit.

BECSULETES HOTEL.

— Portás, kicsoda dolog ez? Este kitétem a cipőmet és még mindig azonmód itt van?

—Hja uram, itt becsületes emberek laknak.

★

Megvonták az iparostanoncok önkéntességi jogát.

A Hivatalos Lapban most megjelent miniszteri intézkedés szerint a jövőben nem lesz önkéntességi joguk az iparostanoncnak. A kereskedő és iparostanonc-iskolák végbizonyítvánnyal bíró volt növendékeinek eddig élvezett egyéves önkéntességi jogát a hadügyminisztérium 8420/1935. számú rendelete értelmében megvonták.

A rendelet a fenti kategóriákba tartozó, idén besorozott ifjakra is vonatkozik.

★

ERFINDUNG.

„Sagen Sie, Herr Doktor, was hat eigentlich dieser Professor Steinach für eine Erfindung gemacht?“

„Er hat die Quadratur des Greises erfunden und ihn zur zweiten Potenz erhoben“.

Hajmosó és hajszárító

készülékek
és más

fodrászati cikkek

olcsón, szakszerűen

Köszeghy Sándor Fia

Arad,

Bul. Reg. Ferdinand 63 - 65.
volt Dengi-ház.

Folynak a tanácskozások, hogy hogyan lehetne enyhíteni az új export-import-szabályzat szigorú intézkedéseit

Mint ismeretes, az új export-import szabályzat ellen az volt a legfőbb kifogás, hogy a kereskedők külföldi tartozásainak fizetését jóformán lehetetlenné tette az által, hogy az ezek fizetéséhez szükségelt devizák árát is 44 százalékkal megdrágította épenugy, mint az ezentul behozandó külföldi árukra kiutalt devizákét. Sok milliárdra menő összeget tesznek ki ezek az adosságok, amelyek nem a kereskedők és gyárak hibájából maradtak mindeddig kifizetetlennek, hanem azért, mert a Banca Nationala nem tudott a vállalatoknak devizákat, átutalásokat adni a külföldön eszközölt rendelések kiegyenlítésére. Ha ezekre a fizetésekre is alkalmaznák a 44 százalékos devizajutalékot, a magán-vállalatok hibájukon kívül büntetésben részesülnének, — a 44 százalékos deviza-felár valószínűsített büntetést jelent — azért, mert a jegybank nem volt abban a helyzetben, hogy az átutalásokat teljesítse.

Némi igazság van azonban a jegybank oldalán is. Azokat a devizákat, amelyekkel ezeket a tartozásokat majd fizetik, az export-öröktől szerzi meg a Banca Nationala, mégpedig szintén — felár mellett. Az állam — a jegybank után — minden teljesített export után kiviteli jutalékot fizet, amely 10 és 40 százalék között váltakozik. Több milliárdra szöknek fel tehát az az összeg, amelyet az állam a kereskedők régi tartozásainak kiegyenlítésére vagy törlesztésére ráfizetne, ha pur et simple lemondana az átutalásokra kivetett 44 százalékos jutalékról.

A veszteséget tehát igazságosan meg kell osztani állam és adósok között s ilyen értelemben a kormány módosítani is fogja az új külkereskedelmi szabályzatot.

A Banca Nationala a kivittel szerzendő devizák 5 százalékat rezerválja régi tartozások fizetésére, tehát mintegy 500 millió lejt. Ha ezt meg lehetne szerezni olyan export-üzletekből, amelyekre nem kell kiviteli prémiumot fizetni, a kérdés egyszerűen megoldható lenne. Minthogy azonban erre kevés kilátás van, a kérdés kissé komplikáltnak látszik, de némi áldozattal a nehézség talán áthidalható lesz.

A miniszterelnökségen már megkezdtek a tanácskozásokat a külföldi államok képviselőivel, amelyek különböző kifogásokat emeltek az új külkereskedelmi rendelet ellen. Elsőnek Hauteloque francia, azután von Pochhammer német, majd Perns svéd, Idmann finn meghatalmazott miniszterek fejtették ki kormányuk aggályait az új áruforgalmi rendelet bizonyos intézkedéseivel szemben. A külföldi államok képviselőinek álláspontja szerint az új rendszabályok nem lesznek alkalmazhatók a gyakorlatban.

Utolsónak Z. A. Chelouche, a román-palesztinai kereskedelmi kamara elnöke jelent meg a bizottság előtt, ahol kifejtette, hogy a román kereskedők mintegy 60 ezer fonttal tartoznak palesztinai eladóknak, akik hiába sürgetik követeléseik kifizetését s ez a helyzet a kereskedelmi kapcsolatok lazulásával fenyeget, holott ez a kereskedelmi összeköttetés elsősorban Romániára nézve előnyös. A múlt évben 950 ezer font értékű árut exportáltunk Palesztinába, importunk pedig mindössze 80.000 fontot tett ki, kereskedelmi mérlegünk tehát több mint 750 ezer fonttal aktív Palesztinával szemben. Az elnök kérte ezenkívül a palesztinai narancs behozatalára az eddiginél magasabb kvóta engedélyezését.

A miniszterelnökségen működő bizottság folytatni fogja ülészeit, amelyen a többi államok képviselőit hallgatják meg. Anglia, Spanyolország, Ausztria, Olaszország és Görögország meghatalmazott miniszterei jelennek meg a bizottság előtt.

FELELEM.

— Nem értem, miért van kifogásod az ellen, ha anyósod verseket ír?

— Attól félek, hogy a végén halhatatlan lesz.

A kiszabott bírságok sürgős revízióját kéri az UGIR újabb memoranduma

Indokolás nélkül rótták ki a bírságokat és vítés lehet a kifogásolt benyújtási időpont ügye is. — Zavarak az etnikai eredet kérdése körül.

Ne követeljék a kisvállalatoktól is, hogy megfeleljenek az előírásoknak

Az Ugir újabb emlékiratot intézett a kereskedelmi és ipari miniszterhez, oly célból, hogy a nemzeti munka védelméről szóló törvény alkalmazása körül a törvény téves magyarázatára felhívja a figyelmet.

Az emlékirat szerint az utóbbi időben mindmaga-sabbra emelkedő bírságok kiszabását egyrészt a törvény hibás magyarázatának, másrészt az életbe léptetési rendelet homályos rendelkezéseinek kell tulajdonítani és revízió alá kell venni ezeket.

Az Ugir mindenekelőtt azt kifogásolja, hogy a büntető határozatok indokolását nem közlik a megbírságolt vállalatokkal, aztán kéri, hogy semmisítsék meg azokat a bírságokat, melyeket a táblázatok késedelmes betérjesztése miatt róttak a vállalatokra. A törvény ugyanis 1984. július 15-én kelt, az életbe léptetési rendeletet, azonban csak 1935 január 31-én hozták nyilvánosságra, így nem állt kellő idő rendelkezésre.

Az emlékirat rámutat arra, hogy a nemzeti munka védelméről szóló törvény életbe léptetési rendeletének intézkedéseit csupán a nagyobb iparvállalatokra nézve lehet alkalmazni, melyek nagyszámu alkalmazottal rendelkeznek s

így alkalom lehet az aránylagosság elvének keresztülvitelére.

A kisvállalatoknál nincs mód az előírt csere-re.

Az etnikai származásra vonatkozó rendelkezés az Ugir szerint sem tiszta. Az emlékirat rámutat arra, hogy ezt különben sem lehet pontosan alkalmazni, miután legtöbbször hiányoznak az etnikai származás elbírálásához szükséges biztos adatok, amelyek alapján az alkalmazott pontos leszármazását meg lehetne állapítani.

Kéri továbbá, hogy a miniszter tekintsen el a vállalatok igazgatóságaira és felügyelő bizottságaira vonatkozóan előírt formákhoz tartásáról s ne kívánja, hogy az igazgatóságok és a felügyelő bizottságok tagjai igazolják szak-képzettségüket és végzettségüket, miután ezeket a helyeket nem iskolai bizonyítványok alapján töltik be.

Végül rámutat az emlékirat arra, hogy — különösen Erdélyben — igen sok munkásnak maig sincs meg az állampolgársági bizonyítványa. Kéri, fogadják el a születési bizonyítványt, katonai lívretet, vagy házassági bizonyítványt az ellenőrző bizottságok addig, míg az üzemekben alkalmazott munkások állampolgársági kérvényeit az igazságügyminisztériumban elintézik.

Minden Clujra érkező áru városi értékadó alá esik

Újabb vámirodák a város határában.

Mint ismeretes, Cluj város interimár bizottsága elhatározta, a „taxa ad valorem” bevezetését. Ez azt jelenti, hogy minden áru, amely nem elsőrendű élelmiszeri cikk, akár vasuton vagy akár tengelyen érkezik is a városba 2 százalékos értékadó alá esik minden ezer lei értékű áru után.

A kereskedelmi és iparkamara dr. Borbály István alelnök útján intervenált a kormánynál, hogy a taxa ad valorem töröljék el és ennek ellenében egy pauszál összegnek a fizetését ajánlotta fel.

A kamara ezt a jogának látszó kérését a minisztérium elutasította, mert a kamara nem kötelezhet minden kereskedőt arra, hogy a pauszál összeg fizetéséhez hozzájáruljon.

Ezzel a miniszteri döntéssel a városi határozat érvénybe lépett. A városi vezetőség gondoskodott arról, hogy az új adó beszedése és kezelése úgy a vámhivataloknál, a vasutnál, mint a város határában az országutak mentén zavartalanul bonyolítottassék le.

A város az új adóból mintegy hárommillió lei jövedelemre számít.

Kavarodás egy miniszteri rendelet körül, amely kimondja a pincérek kötelező képesítését

— A pincérkérdés éppen olyan mesterség, mint akármilyen más, tehát éppen úgy kell kitanulni, mint bármilyen más mesterséget, — mondja a munkaügyi minisztérium legújabb rendelete. A rendelet értelmében mindenki, aki pincér akar lenni, éppen olyan rendes, beszerződött tanonc kell legyen, mint más iparban és a tanonc-évek, valamint a segédévek letöltése után csak rendes munkakönyvvel lehet valaki pincér.

Érthető, hogy ez a rendelkezés nagy kavarodást idézett elő a szakmában, mert habár a régi pincérek legtöbbje a szükséges képesítéssel és munkakönyvvel rendelkezik, meg mindig rengeteg azoknak a száma, akiknek nincs munkakönyvük.

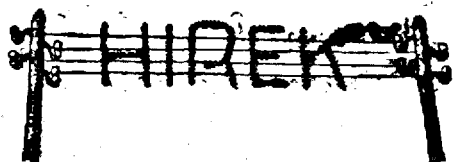
Azokra, akiket munkájuk gyakorlása közben ért e rendelkezés, nem vonatkozik annak érvénye, viszont a bökkenő ott van, hogy a pincérek szakaszervelete is beleszólt ebbe a dologba és ők azok, akik azt követelik, hogy a munkaadók ne alkalmazzanak olyan pincéreket, akik nem rendelkeznek a megfelelő képesítéssel.

Ami pedig az újonnan szerződött pincértanoncokra (pikkolókra) vonatkozik, az ügyet komplikálja az, hogy a legtöbb munkaadó, mint vendéglős, korcsmáros, szállodás, stb. nem ren-

delkezik az új rendelet által előírt képesítéssel, miután ő magának sincs munkakönyve. Megoldható a kérdés, ha ezek a munkaadók beiratkoznak az ipartestületbe, ez viszont újabb 600 lejt jelent, mint beiratkozási költséget, amittől a munkaadók egyelőre huzódognak.

Egyelőre az a helyzet, hogy minden városban másképpen értelmezik a munkaügyi minisztérium ezen újabb rendeletét, miért is a brasovi ipartestület körkérdést intézett az összes erdélyi ipartestületekhez a kérdés tisztázása végett. Egyébként a brasovi munkafelügyelőség kérdést intézett a munkaügyi minisztériumhoz is a rendelet végrehajtási részének tisztázása érdekében és amíg a válasz megjön, az egész ügy függőben marad.

— A cipészek a gumilábuk ellen. Érdekes gyűlés színhelye lesz vasárnap délelőtt az aradi városháza nagyterme. A cipész-szakma országos ismeret-terjesztő mozgalmat indított a gumilábú cipé használatának káros voltáról. Az ismeret-terjesztő kampány során most Aradon rendeznek a cipészek felvilágosító szakelőadást, amelyre több aradi szakorvost is meghívtak.

AZ IPAROS

Megjelenik minden pénteken.

Előfizetési ára egész évre intézménynek és nagy cégeknek 1000 lej, félre 500 lej. Iparosoknak egész évre 300 lej, félre 150 lej, negyedévre 75 lej.

Hirdetés négyzetcentiméterenként 4 lej. Éves köteteknél árendiumány.

Redakcia és adminisztráció — Szerkesztőség és kiadóhivatal — Redaktion und administration Arad, Caminal Industrişilor-Iparos Otthon.

Eltemettük Glück bácsit

Mintha tegnap lett volna, amikor utoljára láttuk vidám, mosolygó arcát, szájában az örökös, füstölő szivarral, pedig már egy hete alussza az örökre eltávozottak titokzatos álmát az aradi zsidó temetőben. Mult pénteken temettük szegény jó öreg Glück bácsit, de valahogy úgy érezzük, mintha ma is közöttünk volna. Pedig Glück József, a minta-mester, Arad első szobafestő iparos a rögs földi pályáját visszavonhatatlanul befejezte. Jönnek új emberek a nyomába, akik hasonlóan minta-mesterek lesznek és csak a rossz viszonyoknak kell kissé megváltozniuk, első festőmestere is lesz újra Aradnak. Azt a kifogyhatatlan jószágot azonban, amit az egyszerű fekete koporsó mult pénteken a föld mélyébe magával vitt, nem fogja soha pótolni nekünk az ezután elkövetkező első aradi festőmester.

Mondják, hogy a szeretet az egyetlen a világon, amiből minél többet ad, annál több marad annak, akinek tele van vele a szíve. Ilyen szíve volt a mi Glück bácsinknak is. Magasba ivelő iparoskarrierjének sok évtizede után szegényen halt meg, de egész életében birtokosa volt a szeretet soha ki nem fogyó bőségszárújának. Mi, akik abban a szerencsében részesültünk, hogy éreztük jószágos szívének melegét, csak most kezdjük felfogni, hogy abból, ami az öreg aradi festőmesterrel egy héttel ezelőtt sirba omlott, fájdalmasan kevesebb van ezen a gyűlölködő világon.

Egész Arad részvéte és szeretete kísérte el az utolsó útjára Glück Józsefet, az iparos-társadalom hirtelen elhunyt népszerű vezetőalakját. Már a temetési időnek kitűzött 6 óra előtt hosszú kocsis és autó sor, zsúfolt autóbuszok szállították a közönséget a zsidótemető felé, ahol ritkán látott embertömeg övezte körül a halottasházat és a ravatalt. Arad társadalmának minden rétege, nemzetiségi és faji különbség nélküli képviseltette magát a temetésen, amelyre természetesen teljes számban kivonultak az iparos és kereskedelmi intézmények vezető egyéniségei is. A gyászszertartást Vágvolgyi Lajos dr. fő-

rabbi végezte, majd Weiss főkantor és a vegyeskórus gyászadta énekeit. A szertartás után Vágvolgyi dr. főrabbi mondott magas szárnyalású mély gondolatokban gazdag, költősen szép beszédet, amely alatt nem maradt szem szárazon. Utána az iparistület nevében Moskovitz Izidor imádtatta az elhunyt érdemeit, az Iparos Otthon nevében Kun József mondott meleg, bensőséges, őszinte búcsút. Megható volt Somogyi János munkás beszéde, aki az elhunyt munkásai nevében búcsúztatta nemes, egyszerű szavakkal Glück Józsefet. A gyászbeszéd elhangzása után megindult a hosszú menet a frissen ásott sírgödörhöz, ahol örök nyugalomra helyezték az elhunyt iparosvezért.

— Halálozás. Súlyos csapás érte Krebsz József közismert aradi iparost, a Sport-vendéglő tulajdonosát: felesége, született Eberlein Paula, hirtelen elhunyt. Krebsznén egyik aradi szanatóriumban hétfőn műtétet hajtottak végre és bár a műtét sikeres volt, komplikáció lépett fel és szerdán reggel rövid szenvedés után bekövetkezett a halál. Az elhunytat férjén kívül gyermekei: Krebsz Piroksa, férjezett Engelhardt Gézané, Krebsz József kelmefestő és Krebsz Irénke, valamint kiterjedt rokonság gyászolja. Temetése csütörtökön délután fél 7 órakor lesz, az alsótemető halottasházából.

— Mégis eltörlik a 44 százalékos felárat a német importárak után. Bucurestiből legújabb beérkezett jelentések szerint a német tiltakozásnak és a megtorló rendszabályokkal való fenyegetéseknek mégis meg lesz a fogantatja. Valószínűnek tartják ugyanis, hogy már a legközelebbi napokban el fogják törölni a 44 százalékos felárat a németországi áruk behozatala után.

— Glück József-alapítvány az aradi Iparos Otthon agglomerációjában. Az Aradi Iparos Otthon néhai Glück József felügyelő bizottsági elnökének emlékére, jótékony célú intézményünk érdekében kifejtett hervadhatatlan érdemei elismerésül szobaalapítványt létesít az Iparos Otthon agglomerációjában, amely nevét fogja viselni. Az Aradi Iparos Otthon igazgatósága ezúton is felkéri szaktársait és Arad iparos társadalmát, hogy Glück József, a nemes emberbarát és önzetlen szaktárs emlékére létesített alapítványhoz minél szélesebb körben járuljanak hozzá. Befizetések az Aradi Iparosok Hitelszövetkezte pénztára és az Aradi Iparos Otthon irodája fogad el, amelyeket hirtelapilag nyugtáznak. A mai napig befolyt adományok: Iparos Otthon 1000, Mercur Áruház-osztály 1000, Reinhart Gyula 500, Bakács Miksa 500, Braun-Samu 200, Aradi Iparosok Hitelszövetkezte 500, Kun József 500, Fock Gábor 100, Glück-műhely munkásai 1000 lei.

GYORSFENYKÉPESZNEL.

— Rézi, guere gyorsan, hadd csókoljalak meg. Most éppen egy fekete kendő van a fején és nem lát bennünket...

SORGEN.

— Ich hab' solche Sorgen wegen meine Schulden, dass ich keine Nacht schlafen kann.
— Ja, sagen Sie, wie halten Sie das aus?
— Ich schlaf' bei Tag.

— Árlejtés Arad város üvegezési és bádógozási munkálataira. Most volt az árlejtés a városi üvegezési és bádógozási munkálatokra. Az előbbi a Tulbure-cég nyerte el, az utóbbira Holló Zoltán tette a legelőnyösebb ajánlatot. Tulbure 5, Holló 17 százalékkal volt olcsóbb az előrt árnál.

Aradi Iparosok Temetkezési Segélyező Csoportja

Directiunea Grupelor de Ajutor de Inmormantare a Industrişilor din Arad face cunoscut membrilor cari sunt in restaurantă cu cotizațiile lor, să achite restanțele in interesul lor propriu, fiindcă in conformitatea §-ului 14 și 15 din statute calitatea lor de membri respira automatic, adică dacă membrul decedează in timpul, nu se poate acorda ajutorul. Cotizațiunile sunt scadente după următorii membri decedați:

Az aradi Iparosok Temetkezési Segélyező Csoportja igazgatósága értesíti a csoport azon tagjait, akik halálozási járulékaikkal hátralékban vannak, azt saját érdekükben rendezzék, mert a csoport szabályzatának 14. és 15-ik §-a értelmében tagsági joguk automatic meggazdik, ha a tag közben elhal, a segély nem folyósítható. A fizetés a következő elhunyt tagjaink után esedékes:

In grupa A. csoportban: 840. Iosif-Glück József, 841. Ioan Schobeszberger János.

In grupa B. csoportban: 855. Stefan-Curticean István.

Aradi Polgári Jótékony Egyesület

Halálesetet Segélyező Csoportja.

Directiunea Grupelor de Ajutorare in caz de deces a Reuniunii Civile de Binefacere din Arad prin aceasta comunica cu asociații, că cotizațiunile de deces sunt scadente până la numărul curent:

Az Aradi Polgári Jótékony Egyesület Halálesetet Segélyező Csoportja igazgatósága ezúton közli a tagjakkal, hogy a halálozási járulékok a következő számszámokig esedékesek:

In grupa I. csoportban: Vad. lui Carol Müller Károlyné 772, Vad. lui Stefan Gecse Istváné 773.

In grupa II. csoportban: Vad. lui Francisc Jasek Ferencné 859, Vad. lui Iosif Bencze Józsefné 860, Vad. lui Stefan Gecse Istvánné 861, Vad. lui Francisc Szeidl Ferenc 862.

Technokrácia

Írta: LASZLÓ ALADAR.

Feleség: A technokrácia mindent önkretesz...

Férj: (nyugodtan olvassa az újságot).

Feleség: Hallod, Lajos? A technokrácia...

Férj: Mi az?

Feleség: Mondd, mit olvasol te mindig az újságban, amikor ilyeneket nem tudsz?

Férj: Technokrácia?! Most hallom először...

Feleség: Hát idehallgass... Az emberiség világában van... Ezt, remélem, tudod? A hogyis-hijjakk multkor azt írta, hogy mittudomán hány millió munkanélküli létezik a világon... És ennek a technokrácia az oka... A gépek, te idióta... Még mindig nem érted?

Férj: (bambán bámul): Most már igen... Hogyne... De mennyire... A munkanélküliség okozza azt az izét...

Feleség: (az asztalra csap): Nem! Nem a munkanélküliség okozza az izét, hanem az izé, vagyis a technokrácia okozza a munkanélküliséget...

Férj: Miért?

Feleség: Miért?! Nem emlékszel, mikor az izé feltalálta a vasutat, azt mondták, hogy azért nem szabad engedélyezni, mert a postakocsisok elvesztik az állásukat...

Férj: De emlékszem... Illetve olvastam. De ez marhaság...

Feleség: Hát éppen ez az... A technokrácia szerint nem marhaság... Ott kezdődött minden baj. Az első gépet kellett volna szétzúzni.

Férj: (leteszi az újságot): Hm... Látod, ebben van valami... Amikor az irodába vették azt a számológépet, a Schwarzot és Dávid Jókát rögtön kirúgták. Beszélj csak... És most mit kell tenni?

Feleség: (páthosszal): Felvenni a harcot a géppel!

Férj: (ingalemmal): Hogyan?... Feleség: Például... Végigmész a körítón... Megállsz egy cipőzet előtt... Kint van a kirakatban egy pár krokodírbőr női cipő...

Férj: (rosszat sejtve): Mit akarsz ezzel mondani?

Feleség: Oh, ne félj... Nem akarom megvenni... Hogyne, majd beszélgetem az emberiség ellenségei közé... (Sugva.) Az a kis cipő a szent technokrácia terméke... A krokodil bőrt géppel szállítják Afrikából Európába, gépek csorizik, gépek hogyishívjakolják, gépek nyújtják, gépek vágják, gépek szabják, gépek fércelik, varrják, izélik, talpalják, gépek szögelik, gépek szállítják a földszintről az emeletre, gépek viszik a gyárból az üzletbe... Egy ember lelvi a krokodírt, egy

másik eladja a cipőt... Ami közte van, az cégűgép. Ez a technokrácia.

Férj: (tátott szájjal): Milyen szépen megmagyaráztad...

Feleség: Persze, a gépek olcsóbbá tesszik a cipőt... Huszonnégy pengő egy ilyen pár krokodilcipő...

Férj: (megint rosszat sejt): Huszonnégy?

Feleség: Tudom, azt akarod mondani, hogy nagyon olcsó... Hogy vegyek magamnak egy párat...

Férj: (a balsejtelem állandóul benne): Nem akarom mondani...

Feleség: Hiába is mondandó... Meg akarom menteni az emberiséget...

Férj: (lelkeseen): Ugy van! Fel kell venni a harcot a technokrácia ellen.

Feleség: Már felvettem a harcot! Ismered azt a susztert itt a szomszédban? Azt a magáncipészt, mindig csak egy cipő van a kirakatában... Ott a bőrt kézzel vágják, kézzel szabják, kézzel fércelik, kézzel varrják, kézzel izélik, kézzel talpalják és kézzel hogyishívjakolják... Sehol semmi gép... Ott nyolcvan pengő egy pár krokodilcipő... Ott rendeltem egyet. (Búskén.) Rajtam nem fog a technokrácia keresni...